Leto LXIII | Poštnina plačana v gotovini | Ljubljani, v torek 5. novembra 1935 | Štev. 254 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2999

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Plebiscit v Grčiji

Na osnovi nedeljskega plebiscita se bo v najkrajšem času vrnil iz pregnanstva grški kralj Jurij II. in zasedel — po 11 letih — prestol, ki mu ga je pripravil nekdaj največji pobornik republikanske ideje v Grčiji general Kondilis. Zgodovina Grčije v zadnih 20 letih je tako prenapolnjena z najbolj pestrimi političnimi dogodki, da bi zaslužila, da se za njo zavzema in jo v pesniški obliki, z vso bujno fantazijo, ki se preliva pod sinjim grškim nebom, reši za poznejša stoletja kakšen moderni Homer. Je to doba mogočnih podvigov vročih južnih strasti, ki jim ideali niso trajni vzori, ampak neposredni povodi za vzvalovljenja čuvstev, ki odklanjajo modro vodstvo hladnega razuma in derejo svojo pot naprej, dokler da se ne razbijejo ob zaprekah ali umrejo v dolgočasju. Je to vedno se ponavljajoča drama, o kateri smo v šoli brali, ko je isto ljudstvo Aristidesa poveličevalo kot rešitelja domovine in kot najbolj pravičnega človeka vsega rodu, a ga je z vrtoglavo lahkomiseljnostjo s črepinjami v rokah pognalo v izgnanstvo samo iz tega razloga, ker se je njegove veličine in njegove pravičnosti naveličalo.

L. 1917. je morala grška kraljeva rodbina, ki je izšla iz danske knežje družine Schleswig — Holstein — Sonderburg — Glücksburg, a se je šolala v nemških šolah in v nemški vojski, na silen pritisk zveznih velesil in pred republikansko poplavo, ki jo je dvignil Venizelos s Krete, nenadoma zapustili prestol in bežati v tujino. V Grčiji je smel ostati samo mlajši brat sedanjega kralja Jurija II., Aleksander, ki ga je Venizelos postavil na prestol, a mu ga je decembra 1920. s življenjem vred zopet vzel usodni vgriz opice v parku kraljeve palače.

Grško ljudstvo je takrat v ljudskem glasovanju hotelo prvič pokarati Venizelosa, ki je imel previsoko leteče misli, ko je sanjal o obnovitvi stare grške republike, ki bi obsegala vso Malo Azijo in imela v zlatem Carigradu svojo razkošno podružnico. Plebiscit je poklical nazaj izgnanega kralja Konstantina. Prišle so strašne katastrofe, ko je grški narod skoraj izkrvavel ob obalah srebrne Smyrne in v puščavah Male Azije. Njegov srd se je zopet obrnil proti kralju Konstantinu, ki se je moral prestolu odpovedati in ga prepustiti svojemu sinu Juriju, ki je torej l. 1922 postal grški kralj pod imenom Jurij II. Toda ljudstvo, ki so mu prestane nesreče zagrenile življenje, prepuščeno impolzom svoje vroče krvi in sanjavosti svojega nedojmljivega podnebja, se je hotelo znesti nad nekom. Zneslo se je trašno nad svojo vlado, ki jo je s predsednikom Gunarisom na čelu postavilo ob zid in jo postrelilo, da so streli pošastno odmevali po vsej Evropi. Zatem je zahtevalo zopet plebiscit in je z velikansko večino sklenilo, da hoče vladavino spremeniti v republiko. To je bilo marca 1924 in kralj Jurij je moral z vso svojo družino zopet bežati v tujino: s svojo ženo Elizabeto, sestro sedanjega romunskega kralja Karola, od katere se je pa letos v poletju ločil, s svojim bratom princem Pavlom, ki je sedaj star 34 let in je postal prestolonaslednik, s svojima sestrama takrat dvajsetletno princeso Ireno in 11 letno princeso Katarino, s svojimi 4 strici, med katerimi sta knez Nikolaj, oče kneginje Olge, žene našega kneza-namestnika, in knez Jurij, ki je poročen z Marijo Bonaparte in živi sedaj v Parizu, najbolj znana. Nastanili so se deloma v Romuniji, deloma v Franciji in v Angliji. V Atenah pa je zagospodaril Venizelosov duh.

Po l. 1924., ki je zdrobilo grški prestol, prehaja Grčija v dobo neprestanega vrenja. V mirno, vsakdanje življenja udarjajo nepričakovano hudourja. Drdrajoče beže nad deželo in zopet zatonejo. Najprej Pangalosov puč, Plastirasov puč naslednjega leta, potem zopet Pangalos za njim pa spet Plastiras. Zunanji svet ne ve, kaj Grčija hoče. Jezna je, nezadovoljna, nesrečna. Udobje predvojnih let, ko je pridno grško ljudstvo služilo svoj kruh na sinjem morju, ki njegovo domovino tako ljubeče obdaja, je izginilo. Zakaj, radi česa, o tem ne mara razmišljati. Pustolovci vstajajo med narodom in obljubljajo izginulo srečo. Narod jim sledi, kot je pred tisoči leti sledil mehkim vabilom nevarnih siren in se ni strašil tudi smrti ne, samo da pride do njih. Toda pustolovci sreče ne nosijo. Njihove besede so prazne. Votlo je govoričenje Pangalosa, ki njegovo diktaturo takratni republikanski notranji minister Kondilis, ki je še Venizelosov sodelavec, z lahkoto premaga. Prazni podvigi častihlepnih častnikov, ki njihovim, z odlikovanji posutim oprsjem atenski narod v deliriju ploska. Drug za drugim morajo v izgnanstvo, drug za drugim se zopet po ovinkih vračajo. Nad vsemi pa vladata Venizelos in Kondilis, čuvarja republike, prvi z genijem svoje zunanje politike, drugi s železno roko, ki mu jo je ustrojil njegov oče, priden kmet iz Tracije in s katero sedaj uravnava vojsko in kot notranji minister tudi državno upravo in policijo. Državni udari in puči so za ta dva človeka le prijetni oddihljaji v utrjevanju republikanske zamisli med grškim narodom. In ljudstvo nju časti. Kako dolgo še...?

Toda tudi Venizelos in Kondilis nista mogla ljudstva osrečiti. Svetovna gospodarska stiska je ohromila več kot polovico lahkih grških ladij, da niso mogle ven na morje, da bi od tam prinašale, ljudstvu denarja in udobja. Venizelos in Kondilis gresta narazen, Venizelos na samostojno oblast, Kondilis pa v inozemstvo. Ko se l. 1932 Kondilis vrača nazaj v domovino, je njegova bojna napoved veljala svojemu bivšemu drugu Venizelosu. L. 1933, torej samo leto pozneje, se Venizelos zopet zruši in zapušča Grčijo med oglušujočim preklinjanjem Atenčanov, ki so ga par let prej še blagoslavljali. V novi vladi, ki jo sestavi Caldaris, je Kondilis že general in zopet vojni minister. Toda še enkrat mora priti do borbe z Venizelosom. To se je zgodilo lani, ko je Venizelos zanetil požar na Kreti in na otočju ter je le malo manjkalo, da ni ugnal Kondilisa, vlade in režima. Da se Venizelos ni zameril Angliji, ker je le preveč računal na sodelovanje z Italijo, bi bil morda zmagal! Tako pa je Anglija, ki je za uporom na Kreti slutila tudi tajno roko Italije, znala hitro mobilizirati vso potrebno silo, ki je po morju, po suhem in po zraku prihitela na pomoč generalu Kondilisu, da je mogel še dosti hitro zlomiti ta menda poslednji podvig republikanca Venizelosa. Takrat, na bojnem polju pri Solunu in med obstreljevanjem Krete, se je general Kondilis kot Feniks iz republikanca spremenil v monarhista, ker je čutil, da bo Grčija pred Venizelosom varna le, če bo imela svojega kralja, in ker je vedel, da bo le takšna Grčija vživala vse simpatije Anglije.

In ni se motil, vsaj v kolikor je računal, da ga bo grško ljudstvo pri tem podpiralo. Nedeljski plebiscit je pokazal, da je imel prav. Mi smo z ozirom na nedavno prošlost, takoj nagnjeni k temu, da vedno takoj mislimo na teror, kadar gre za ljudske odločitve. Glede Grčije se najbrže motimo. Zgodovina Grčije, in ta je že silno dolga, nam dokazuje, da je grško ljudstvo z vsem srcem, predvsem z srcem odločevalo o svoji usodi. Nam se zdi črta grške zgodovine vijugasta. Grkom pa se zdi le ravna, ker jo ravno dela svoboda, ki si je niso pustili nikoli krajšati.

Kralj Jurij bo torej s svojo kraljevsko družino doživel triumf, ko se bo vrnil na prestol, ki je stal prazen sedaj že 11 let.

Ozadje vojne v Afriki

Anglija se boji za Egipet in Sudan

Močna koncentracija angleških sil v Aleksandriji in vzdolž libijske meje

München, 4. nov. b. »Münchner Neueste Nachrichten« poročajo iz Aleksandrije v Egiptu, da so na obalah Egipta pri Aleksandriji neprestano kakšne velike orožne vaje, ali v zraku, ali na morju, ali na suhem. Pred pristaniščem stoje velike angleške oklopnice, ki ne pustijo niti miši skozi pristaniški vhod. Vsaka ladja, vsak čoln je pri vhodu in izhodu z vso strogostjo pregledan.

Velika admiralska oklopnica »Queen Elisabeth«, ki je bila pred Aleksandrijo, je odpotovala proti Hajfi v Palestin, toda iz Gibraltarja je najavljenih več bojnih edinic. Avstralska vlada je stavila svojo najnovejšo križarko »Sidney« angleški admiraliteti na razpolago in jo pričakujejo pred Aleksandrijo v par dneh. Blizu Aleksandrije se nahaja tudi velikansko letališče, kjer ima Anglija zbranih brez dvoma od 800 do 1000 letal. Od teh se jih nahaja 200 na obeh nosilcih letal, ki sta zasidrana pred Aleksandrijo. Poleg pomorskih in zračnih sil pa pošilja Anglija tudi vedno več pehote in artiljerije v Egipet, v taborišča južno in južnozapadno od Aleksandrije. Tako prihajajo iz Anglije gardni polki, kar je najboljše znamenje, da se Anglija ne namerava šaliti, iz Indije pa sta prišla dva »Essex« bataljona v moči 2000 mož, ki sta se izkrcala v Suezu ter zavzela postojanke nekje v puščavi. Od Malte pa sta napovedana dva bataljona Škotov v moči 2000 mož.

Egiptski nacionalisti bi radi sedanji trenutek izkoristili in od Anglije izsilili večjih svobočin, predvsem točno, mednarodnopravno določen način medsebojnega sodelovanja v obrambi Egipta in angleških interesov, toda uspeh je bil ravno nasproten. Anglija je danes, ko je skoraj gotovo, da bo središče svoje sredozemske obrambne organizacije in posebno svojega sredozemskega brodovja iz Malte prenesla v Aleksandrijo, še manj pripravljena poslušati nacionalistične programe in želi, da stoji Egipet krepko za njo, če bi nastopila nevarnost.

★

(Iz objavljenega zemljevida se jasno razvidi, kako si stojijo nasproti italijanske in angleške postojanke v Libiji in v Egiptu. Abesinski spor se v očeh Anglije torej spreminja prav za prav v borbo za Egipet in njegovo ozadje nizdol Nila do Sudana in Abesinije.

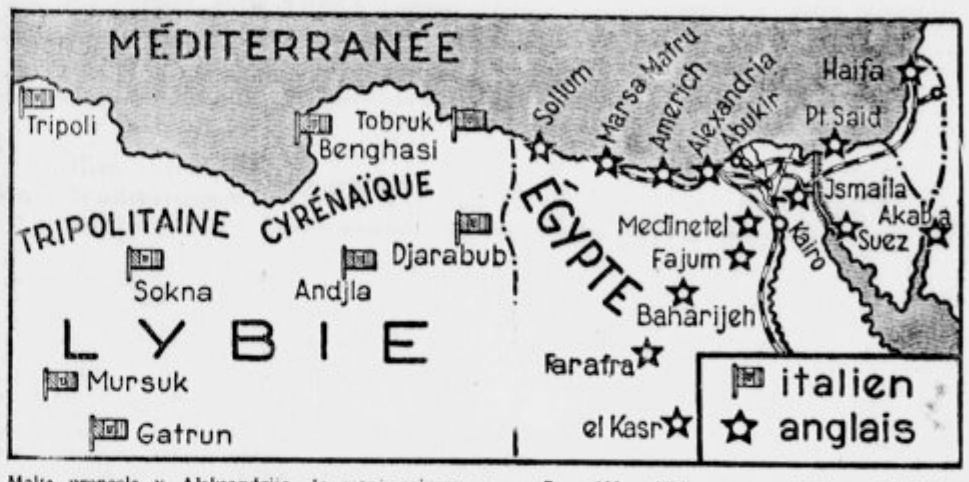

Anglija išče oporišč v Grčiji

Berlin, 4. nov. b. Po vesteh iz Londona trdijo tukajšnji listi, namerava Velika Britanija uporabiti za svoje pomorske baze grški luki Argasoli na otoku Kefalonija in grško luko Navaris. Britanska vlada je istotako stopila v tesne prijateljske razgovore špansko vlado, da dobi od nje jamstvo, da bo omogočila britanskemu brodovju delovanje na področju španskega vodovja. Enako se vodijo pogajanja med Veliko Britanijo in Španijo za odstop Gibraltarja Španiji v zamenjavo za Ceuto.

Z abesinskih bojišč

Italijanska ofenziva

Italijanska poročila:

„Triumfalen pohod"

Asmara, 4. novembra. b. Nova italijanska ofenziva, ki se je pričela včeraj zjutraj na severni fronti v dolžini 80 km, napreduje na vsej črti, ne da bi naletela na kakšne sovražnosti. **Nova italijanska ofenziva je bolj slična triumfalnemu, kakor pa vojnemu pohodu, saj gre doslej vse gladko brez borb, le tuintam pride do manjšega streljanja med predstražami, ki pa kmalu poneha, ker se Abesinci še vedno poslužujejo svoje, za Italijane zelo zagonetne taktike neprestanega umikanja. V italijanskem glavnem stanu je zavladala radi tega velikanska skrb in nesigurnost, ker so vse abesinske čete, ki so jih izvidniška letala ž evidela, izginile s površja, kakor da bi se vdrle v zemljo. Izvidniška letala niso mogla niti včeraj niti danes v bližini Makale nikjer odkriti večje koncentracije abesinskih čet. Zaradi tega prevladuje v italijanskih vojaških krogih mnenje, da bo šele po zavzetju mesta Makale prišlo do resnejšega odpora Abesincev.**

Italijani imajo v programu po zavzetju Makale daljši odmor, ki bo trajal najmanj par tednov, preden bodo zopet pričeli z novo ofenzivo. Vrhovni poveljnik italijanskih čet general de Bono je že izdal nalog, da se prične takoj po zavzetju mesta Makale utrjevati vse strateške točke, kar bo trajalo precej dolgo. Italijanske čete so v sedanji ofenzivi dosegle mesto Hauzien, ki se nahaja 20 km južno od Adigrata. Tudi to mesto so jim Abesinci prepustili brez borb.

Dve koloni domačinov in za njimi črne srajce so na pohodu proti mestu Makale, **vendar je gibanje teh čet precej otežkočeno, ker je vsled zadnjega deževja zemljišče zelo močvirno in je zlasti težak prevoz topov na nove položaje. Italijani svoje napredovanje izvajajo precej previdno, ker so istočasno v pokretu vojaške edinice vseh vrst. Težkoča je tudi s prevozom municije, kajti kolone mul ne morejo dohajati pravočasno prve vojaške kolone.**

Pri Musaali so italiqanski konjeniki-domačini na maršu in imajo namen, da prekinejo železniško zvezo. Prve patrulje teh konjenikov so oddaljene od železniške proge samo še 80 km.

Vesti, ki so prispele danes okrog poldne z bojišč, potrjujejo, **da se italijanska ofenziva razvija po določenem načrtu in da zasedajo italijanski napadalni oddelki važne strategične točke, ki se takoj zavarujejo s strojnimi puškami in gorskimi topovi. Doslej odpor Abesincev ni bil nikjer omembe vreden. Le tuintam je prišlo med predstražami do kaljenja miru.**

Rasi hudi na cesarja

Med mnogimi abesinskimi poglavarji in rasi vlada veliko nezadovoljstvo zaradi taktike abesinskega cesarja. Ti dopisniki trdijo, da bodo primeru rasa Gukse sledili še drugi mnogi knezi in pomembnejši poglavarji. Posebno se lahko pričakuje takih izdajstev od muslimanskih voditeljev, ki so bili doslej vedno v opoziciji proti cesarju. Trdi se, da ras od Ause komaj čaka, da se približajo Italijani, ki jim namerava izreči svojo vdanost.

Veselje v Rimu

Rim, 4. nov. AA. Današnji dan zmage so naznanili častni topovski streli. Ob 10 je bila svečana služba božja v cerkvi Naše angelske Gospe. Pred cerkvijo so bili razvrščeni oddelki vseh vrst orožja. Službi božji so prisostvovali člani vlade in visoki dostojanstveniki. Iz cerkve so se člani vlade s predsednikom Mussolinijem na čelu napotili na grob neznanega junaka, kjer so se poklonili.

Vojni poročevalec na preži.

Abesinska poročila:

Oboroževanje napreduje

Iz Abesinije prihajajo vesti, da je sedaj v inozemstvu nabavljenega toliko orožja in municije, da bo v najkrajšem času vsak Abesinec, ki je sposoben za borbo, dobil puško in dovolj municije. Ko pridejo te velike pošiljke vojnega materijala, se bo pričela organizirati tudi posebna rezervna armada, ki bo štela okrog pol milijona ljudi in bo bo imela nalogo braniti abesinsko prestolico. V rezervno vojsko bodo umaknjeni s fronte tudi dobro oboroženе in disciplinirane čete, medtem ko se bodo na fronti pustila le pol divja plemena.

Praga, 4. nov. b. Češkoslovaška vojna industrija je dobila veliko naročilo orožja, municije in vojnega materijala iz Addis Abebe. Tozadevna pogodba je že podpisana in bo orožje v najkrajšem času izdelano. Gre za 100.000 pušk in nekaj milijonov municije. Orožje bo odpremljeno z ladjami in se bo skozi britansko Somalijo odpremilo v Abesinijo, vendar ne skozi luko Džibuti.

Bivši abesinski cesar zaprt v Addis Abebi

Asmara, 4. novembra. AA. Iz Džibutija poročajo, da je bil Lidž Jasu, nekdanji abesinski cesar, ki so ga 1916 l. vrgli s prestola in je bil doslej interniran v okolici Hararja, preveden v Addis Abebo. Na dvoru v Addis Abebi pa so baje odkrili zaroto proti abesinskemu cesarju.

Francoska poročila:

Hudi boji nad Makalo

Posebni poročevalec agencije Havas poroča iz Volkaita: Dedžažmač Ajelu, ki poveljuje levemu krilu abesinske vojske na severni fronti, je obvestil cesarja, da mu ojačenja niso potrebna. Njegova vojska je prekoračila mejo v Eritreji pri Ajkuni in je dovolj preskrbljena z živežem, tako da ga ji do žetve, ki bo meseca decembra, ne bo zmanjkalo.

S fronte v Tigri poroča drugi poročevalec: Italijanske čete so po večurnem maršu zavzele položaje v smislu ukazov, kakor so jih prejeli posamezni oddelki. Askari so prispeli v Ambo Sion, miličniki pa pod poveljstvom generala Diamantia v Hausien.

Italijansko letalstvo je izsledilo velike mase Abesincev okrog Desia in oddelek trh tisočev vojakov, ki je na potu v Makale.

V danakilski puščavi je položaj ostal neizpremenjen.

Po neki nadaljni vesti iz Tigre askarski oddelki, ki so se odpravili iz Entiša, nimajo naloga, **združiti se v Hausienu z vojsko generala Santinia, nego imajo nalogo prodreti do Maboba in nato vzdolž reke Fičike proti Makali.** Vzdolž reke je izpeljana cesta, ki pa v mapah ni zarisana.

Kakor poroča posebni Havasov vojni poročevalec iz Eritreje, je bil snoči objavljen službeni komunike o včerajšnjih operacijah na severni fronti, ki pravi, da se je pričela italijanska ofenziva ob 6 zjutraj. **Ob 13 so Askari prodrli neposredno v bližino Hausiena. Oddelki generala Santinija so zapustili položaje okrog Adagamusa in pričeli prodirati proti jugu. Njihovemu odhodu je prisostvoval vrhovni poveljnik general De Bono. Kljub velikim terenskim težavam so prejšnji oddelki armijskega zbora generala Santinija prispeli v Emdano Sero. Takoj za njimi so poslali tovorne avtomobile s provijantom. Italijani doslej nikjer**

niso naleteli na Abesince, ki se umikajo brez borbe. Vse kaže, da se bodo večje bitke pričele šele južno Makale.

Po poročilu Havasovega poročevalca iz Tigre je vojska generala Santinija pri prodiranju proti Makali naletela na hud odpor večjih oddelkov abesinske vojske, ki bo v kratkem ojačena. Iz Desija je na potu v Makalo več oddelkov abesinskega regularnega vojaštva.

Agencija Havas je objavila brzojavko posebnega poročevalca s severnega bojišča v Abesiniji, ki potrjuje, da se je hkratu z ofenzivo na severu pričel tudi na jugu italijanski napad. Italijani skušajo očividno čim prej priti do neposrednega stika med obema frontama.

Borba Italije proti sankcijam

Rim, 4. nov. AA. Oficijozni tednik »Voce d'Italia« je objavil članek, v katerem pravi, da bo Italija takoj izdala nove odredbe proti sankcijam, ki jih bo Evropa občutila še pred 18. novembrom. Italijanska zaloga tujih deviz bo pod najstrožjim nadzorstvom. V bodoče jih nihče ne bo več dobil za nakup blaga v inozemstvu, ki Italiji ni neobhodno potrebno. V prvi vrsti se tuje devize ne bodo dajale za nakup blaga v državah, ki so pristale na izvajanje sankcij in ki so z zaporo glede na italijanski izvoz Italiji odrekle potrebna plačilna sredstva. Korporacijska organizacija italijanske notranje in zunanje trgovine bo s svojimi monopoli za najvažnejše sirovine najbolj izdatno sredstvo v obrambi proti sankcijam.

Nemški listi ustavljeni

Bocen, 4. nov. Prefektura je po nalogu osrednje vlade v Rimu iz varčevalnih razlogov ustavila nadaljne izhajanje vseh listov (časopisov, revij in knjig) v nemškem jeziku.

Avstrijska tovarna za municijo zletela v zrak

Škode je sedaj že nad 2 milj. Din

Dunaj, 4. nov. b. Davi ob 10.7 je prišlo do močne eksplozije v objektu št. 318 smodnišnice v Blumauu pri Dunajskem Novem mestu. Objekt je bil zaradi močne eksplozije takoj v razvalinah. Število žrtev ni znano, niti ni znan pravi vzrok eksplozije, čeprav se domneva, da ga je iskati v električnem kratkem stiku. Škoda se ceni na 200 tisoč šilingov. Eksplozija je bila tako močna, da se je v bližini Leobensdorfa porušil dimnik neke tovarne. Zanimivo je tudi, da je dunajska meteorološka postaja izdala poročilo, da je ob 10.7 čutila močan potresni sunek v bližini Dunaja in je prosila, da ji ljudje sporočijo, če kaj vedo o tem potresu. Potresni sunek je bil očividno povzročen vsled eksplozije omenjene tovarne.

Knez-namestnik v Belgradu

Belgrad, 4. nov. AA. Davi ob devetih je prispel v Belgrad Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle v spremstvu dvornega ministra Milana Antića. Na topčiderski postaji so kneza-namestnika sprejeli Nj. Vel. kraljica Marija z Nj. kr. Vis. knezom Nikolo, kraljeva namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, predsednik min. sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, minister vojske in mornarice armadni general Peter Živković, notranji minister dr. Anton Korošec, zastopnik prometnega ministra minister brez listnice dr. Šefkija Behmen, angleški poslanik Campbell, francoski poslanik grof Dampierre in civilna in vojaška hiša Nj. Vel. kralja.

Po pozdravu z Nj. Vel. kraljico Marijo, Nj. kr. Vis. knezom Nikolo, kraljevima namestnikoma, predsednikom min. sveta in z ostalimi prisotnimi visokimi dostojanstveniki, se je Nj. kr. Vis. knez-namestnik odpeljal z Nj. Vel. kraljico Marijo v dvor.

Kralj Jurij se vrne

Poldragi milijon za, malenkost proti

Atene, 4. novembra. AA. Atenska agencija poroča: Na deželi je bilo glasovanje za monarhijo še bolj kompaktnejše kakor v večjih mestih. Tako so ponekod cele vasi v sprevodu odšle na volišča in stoodstotno glasovale za monarhijo. Regent general Kondilis je snoči izjavil novinarjem, da je bilo pričakovati monarhistično zmago, toda rezultati plebiscita so že prekosili sleherno pričakovanje.

Notranje ministrstvo je tik pred polnočjo objavilo naslednje plebiscitne rezultate (prva številka pomeni število volivnih upravičencev, druga število glasov, oddanih za monarhijo, tretje število glasov, oddanih za republiko): Atene 141.457, 138 tisoč 785, 1960; Pirej 52.858, 51.561, 1228; Solun 68.343, 67.114, 1129; atenska pokrajina 148.952, 141.495, 238·5.

Po najnovejših podatkih, ki jih je objavilo notranje ministrstvo ob 13, je včeraj glasovalo za kraljevino 1,491.992 glasovalcev, za republiko pa samo 32.154, neveljavnih glasov 3268, skupnih glasov 1.527.714.

Danes ob 11 so se zbrali člani vlade v zunanjem ministrstvu, odkoder so se s podpredsednikom vlade in z zunanjim ministrom Teotokisom napotili v dvor. V dvoru je vlada priseglo pred namestnikom republike Kondilisom Nj. Vel. kralju Juriju II. zvestobo.

Atene, 4. nov. AA. Po zaprisegi je namestnik in predsednik vlade Kondilis dal novinarjem tole izjavo:

Nj. Vel. kralj Jurij II. je edini činitelj, ki bo določil pravec političnega položaja. Zato moramo počakati vrnitve Nj. Vel. kralja. Njemu bomo pojasnili svoje stališče in podali ostavko vlade. Glede razpusta skupščine vam ne morem povedati, kaj bo v tem oziru odločil kralj. Skupščina predstavlja od samega začetka samo del grškega ljudstva. Grško ljudstvo pa je poklonilo večino Caldarisovi vladi pod pogojem, da ostane njegova vlada enotna in da bo sodelovala z radikalno nacionalno stranko Kondilisa. Od 10. oktobra dalje pa teh pogojev ni več. Ljudska stranka se je razcepila in polovica poslancev te stranke se je priključilo sedanji vladi. Caldaris sam ne sodeluje več z radikalno nacionalno stranko. Grško ljudstvo je s svojim včerajšnjim plebiscitom proglasilo kraljevino. Jasno je, da bo morala vlada prepustiti kralju odločitev in mu sporočiti voljo naroda, ne pa samo naziranja strank.

Kralj se vrne v 14 dneh

Atene, 4. nov. b. Na čestitke, ki jih je prejel bivši grški kralj Jurij II., je odgovoril, da se bo vrnil v domovino točno čez 14 dni, torej 17. novembra. V London bo prišla posebna grška delegacija, ki bo prosila kralja Jurija, da se vrne v domovino. V tej delegaciji po predsednik parlamenta Balonos, vojni minister general Padanos z grškim prometnim ministrom Mavrom Mitalisem. Kralj Jurij bo potoval z letalom do francoske luke, odtam pa bo nadaljeval vožnjo z grško bojno ladjo.

Nimajo dobrega spomina!

S članki »Narod naš dokaze hrani« smo podrezali v čudno gnezdo. Pred dvema letoma je razpust Prosvetne zveze v Ljubljani in Mariboru veljal kot najsijajnejša in najvidnejša zmaga »državne in nacionalne misli« in vseh drugih monopoliziranih misli in nakan. Danes, ko moremo na glas povedati, kakšna protizakonitost je to bila, bi nam pa vsi radi dopovedali, da niso nič imeli svojih prstov zraven. »Jutro« z dne 31. oktobra pravi, da »ni nikdar tajilo svojega kritičnega stališča napram razpustitvenemu dekretu bana dravske banovine«, da pa smo mi celo stvar predstavili in napisali tako, da je »samo za tiste, ki jih, kakor pravijo, na svetu nikdar ne zmanjka«. Kot značilno v tem oziru navaja le to, kar pravimo o znanih punktacijah, in nas prosi, naj jih objavimo in pridemo s primerno razlago na dan. »Jutro« da je »vsak hip pripravljeno spustiti se v analizo punktaškega dokumenta«. »Če je l. 1933. z objavo punktacij šlo zaradi cenzure težko — glede objave punktacij menda ni nobenih zadržkov.«

To posrečena pozabljivost nas je presenetila. L. 1933. je šlo »Slovencu« z objavo punktacij zaradi cenzure res zelo težko, tako, da jih kar ni mogel objaviti. »Jutro« je bilo takrat vse bolj srečno, da je mirno objavljalo neke politične punktacije« že podalo vse okoliščine in cele mesece polnilo svoje kolone s pobijanjem teh punktacij, ne da bi mu bilo to zaradi cenzure kaj »težko«. Takrat je »Jutro« vse vedelo: kaj so punktacije, iz katere skupine izhajajo, kakšen odmev imajo v tu in inozemstvu, kaj rušijo — najbrž državo in narod, vlado pa čisto gotovo itd. itd. Danes pa o vsem tem nič ne ve in nas prosi, da pomagamo njegovemu slabemu spominu.

8. januarja 1933 je dalo prvi znak, da gori (pod nogami?). Z dolgim člankom: »Slovenci ogorčeno zavračajo in ostro obsojajo politiko razdiranja, separatistična resolucija dr. Korošca«, 10. januarja pa je v uvodniku »Separatistične punktacije« že podalo vse okoliščine in njihovo »glavno vsebino«, 11. januarja pa je že vedelo, da so »Zahteve ljubljanskih separatističnih punktacij ne le greh nad jugoslovenstvom, temveč tudi greh nad slovenstvom«, vedelo je tudi, »kako so sklenili gospodje punktaši« in ponatisnilo celotno vsebino tistega, kar je proglasilo za punktacije. 13. januarja je pa v uvodniku: »Dr. Anton Korošec« — že povedalo, da je »mož, ki je s pokojnim dr. J. E. Krekom ..., s pokojnim dr. Gr. Žerjavom ..., politik ..., državnik ..., voditelj ... resnično avtor onih ljubljanskih punktacij, ki se vračajo v dobo narodnega kaosa« in s sveto jezo nastopilo »proti rušilcem države in narodne svobode« in strahovito »obsodilo protidržavno in protinarodno rovarjenje punktašev«. 13. januarja je že vedelo, kako »angleški škof (pravilno anglikanski!) svari jugoslovenske separatiste«, 20. januarja je v uvodniku premišljevalo, kakšen je »odmev punktacij v inozemstvu«, 1. februarja pa, kaj misli »dr. Maček o punktacijah«, 17. januarja je v uvodniku dokazovalo, da je s punktacijami »ogroženo slovenstvo«, 29. januarja pa, v kakšni zvezi so »separatistične punktacije in severna meja«. 12. januarja je poročalo o »o poraznem odmevu separatističnih punktacij«, 14. januarja pa, kaj je »edini efekt novoletnih punktacij«, 11. jan. pa je odkrilo, kakšni so »slovenski separatisti nekdaj in danes«, 19. januarja je z debelimi črkami vabilo vse Ljubljančane »na boj na divje Amonite«, to je »na protestni shod proti rušilcem naše državne in narodne celine«, kjer je (dne 20. januarja) »Ljubljana na sokolskem Taboru sodila in obsodila separatistična rovarjenja«. 26. januarja pa je pisalo, kako bodo zoper to grozodejstvo nastopili »župani vseh občin v Sloveniji, prosvetna, kulturna, stanovsko - strokovna, humanitarna, karitativna, gasilska, gospodarska, sportna in druga društva, sokolska društva, zadruge (obrtne, konsumne, nabavljalne, kreditne, kmetijske, čebelarske, perutninarske itd.), zadruženja trgovcev in obrtnikov ter njihove zveze, skratka vsa društva, ženska in moška, vse korporacije in ustanove, ki dejansko predstavljajo duševno in fizično življenje slovenskega naroda«, čeprav je že 18. januarja povedalo, da »Slovenija protestira«, da »iz vseh krajev in mest, trgov in kmečkih občin prihajajo odločne izjave proti rušilcem države in škodljivcem naroda«. Da bo konec primeren hudi vihri, je 18. februarja poročalo, da je v parlamentu padel prvi »obračun narodne skupščine s punktaši«, 19. februarja je bil pa »drugi dan obračuna s punktaši«.

Vmes pa je prišla vest da je Sveta Stolica potrdila slovenski cerkveni obrednik, »Jutro« je pa 18. januarja povedalo, da to ni nič posebnega: »ako na zaključku še enkrat ponovimo, da se bo maša morala tudi v bodoče čitati v latinščini, smo menda dovolj pokazali, da za triumfiranje ni nikakega razloga. »Slovenec« ni storil usluge niti Vatikanu, niti veri in cerkvi, ko je o potrditvi slovenskega obrednika poročal na tako tendenciozen način, da je moral čitatelj pri tem nehote pomisliti na separastične punktacije.« Dr. Kramer pa ga je 29. januarja pohvalil, da je »Naše »Jutro« od svojega postanka brez dvoma eno najjačjih sredstev in eden prvih glasnikov nacionalne misli med Slovenci.«

Ko človek vse to bere, se ne more otresti misli, da so bili punktaši grozna šiba božja, sedemkrat in pol hujši kot Turki in ne more se načuditi moči nacionalizma, da je mogel toliko let državo tako trdo držati v rokah, da je niti punktaši niso mogli podreti, tako trdo, da so slednjič morali priti tisti, ki so bili za rušilce države proglašeni, da so jih rešili iz njegovih pesti, sicer bi jo še zmečkal. Pa je le zanimivo tako branje, čeprav je pisano tako, kakor da je »samo za tiste, ki jih, kakor pravijo, na svetu tako hitro zmanjka«; človeku se kar milo stori po tako lepih časih rodoljubja! Da si le punktaše hotel in znal zmerjati, pa si bil pošten rodoljub in še zmožen državnik povrhu, narodna skupščina pa »delavno zastopstvo ljudstva«.

Čudno je le to, da se »Jutro« tega nič ne spominja in sedaj prosi »Slovenca«, naj objavi punktacije, da se bo mogło ponovno »spustiti v analizo«. »Slovencu« iz tistih dni se pa zelo pozna, da je šlo »zaradi cenzure težko«, mnogo težje, kakor »Jutru«, tako, da v vseh njegovih stolpcih ni niti besede o punktacijah. Zato »Jutru« žal ne moremo postreči in je navezano le na svoje lastne vesti. Naj se torej »Jutro« potrudi in nekoliko pobrska po svoji preteklosti in nekoliko pogleda v arhive, saj je moral tudi pisec teh vrstic zaradi njegove prošnje prebirati skoro tri leta stara »Jutra«.

Domači odmevi

Organizacija JRZ

Belgrad, 4. nov. m. V tukajšnji politični javnosti se je danes živahno komentiral včerajšnji popoldanski sestanek izvršilnega odbora JRZ. To tem bolj, ker se je med nasprotniki JRZ v zadnjem času razvila zopet kampanja ter se vsak dan širijo med ljudstvom fantastične vesti, med njimi tudi take, da v vodstvu novo ustanovljene stranke ne vlada potrebno soglasje. Jasno je, da so bile te vesti brez vsake stvarne podlage ter zlohotno izmišljene. Kajti vsi prvaki stranke brez izjeme so se te seje udeležili in na njej v lepem soglasju razpravljali o vseh političnih vprašanjih. Po poročilu, ki ga je za včerajšnjo sejo izvršilnega odbora JRZ izdelalo tajništvo te stranke, se nova stranka povsod lepo razvija in napreduje brez ovir. Jutri dopoldne odpotuje Aca Stanojević v Knjaževac.

Poslanski klub JRZ

Belgrad, 4. nov. m. Danes popoldne je imelo v narodni skupščini sejo predsedstvo poslanskega kluba JRZ. Po seji je bil izdan sledeči komunike. »Klubski odbor narodnih poslancev JRZ je imel sejo danes popoldne od 5 do 8, kateri je prisostvoval tudi poštni minister dr. Branko Kalugjerčić. Za proučevanje uredbe o regulaciji kmetskih dolgov določena sekcija je predložila referat in predlog klubskemu odboru. Ta odbor je sklenil, da se predloženi predlogi razdele narodnim poslancem, članom kluba JRZ in članom skupščinske večine v proučevanje, da bi se moglo to važno vprašanje že na prihodnji seji razmotrivati in izdelati končen predlog. Odbor je sprejel na znanje seznam novo pristopivših članov v klub JRZ in v klub skupščinske večine. Prihodnja seja skupščinskega odbora bo v sredo, 6. novembra, ob 5. popoldne.«

Belgrad, 4. nov. m. Radi bližajočega se sestanka narodne skupščine se vrača v Belgrad vedno večje število poslancev, ki se zbirajo po svojih klubih. V vseh klubih se govori o predstoječih volitvah v stalne skupščinske odbore. Nekateri klubi že sestavljajo svoje liste za te odbore, tako klub JRZ. Ostali skupščinski klubi bi hoteli tudi za volitve v skupščinske odbore nastopiti s skupno listo. Vsak klub pa bi hotel na vsak način pri teh volitvah, ki se vrše po proporcionalnem sistemu, dobiti čim več članov, česar bi bilo mogoče doseči s skupno listo. Radi tega tudi še ni prišlo do sporazuma med klubi, ki so neprijateljsko razpoloženi napram vladi in ki sedaj vlade nočejo podpirati radi tega, ker jim ni do konsolidacije razmer v našem notranjepolitičnem življenju.

Poslanci JRZ za spremembo uredbe o zaščiti kmetov

Belgrad, 4. nov. m. Posebna sekcija skupščinskega odbora poslancev JRZ je, kot poročamo na drugem mestu, predložila danes skupščinskemu odboru JRZ referat o spremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetov dolžnikov. V naslednjem prinašamo vodilne misli tega referata.

Ker bi običajno odplačevanje kmetskih dolgov na eni strani ne zadovoljilo upnikov, na drugi strani pa bi to odplačevanje odvzelo kmetom dolžnikom vsak kredit vsaj za časa odplačevanja, naj prevzame odplačilo vseh kmetskih dolgov napram upnikom država sama, ki naj potem na katerikoli način v daljših obrokih izterja od kmeta dolžnika one zneske, ki jih je zanj izplačala.

Radi pomanjkanja gotovine naj izplača država te dolgove v posebnih »državnih obveznicah državne rente za regulacijo kmetskih dolgov«, ki bi bile analogne državni renti za vojno škodo in ki bi se glasile na 100, 500, 1000, 5000 in 10 tisoč Din. Višina posameznih dolgov naj bi se ugotovila s sodno odločbo, ki bi temeljila na posebnem pospešenem postopku. Te obveznice bi se smele obrestovati največ z 1% do 1½% obrestno mero, da bi se s tem dosegel njih stalni tečaj na borzah. Amortizacija teh obveznic bi se vršila potem vsakoletno z odkupom gotovega dela obveznic s strani države, ki naj bi v to svrho vsako leto votirala določeni kredit.

Glavna korist za upnike bi bila v tem, da bi država zajamčila tem svojim obveznicam prvenstvo v lombardiranju drž. in privilegiranih drž. zavodih. Upniki bi s prodajo teh obveznic prišli do denarja, do katerega imajo pravico in na katerega že tako dolgo čakajo. S tem bi se tudi znatno povečal denarni obtok v državi. Država naj si zneske, katere bo izplačala upnikom v obliki obveznic, zajamči z vknjižbami na posestvih kmetov dolžnikov. Tak načrt ureditve plačila kmetskih dolgov bi po mnenju referata bil pravičen tako za dolžnike kakor tudi za upnike. Za dolžnike predvsem zato, ker plača dolžnik državi samo glavnico brez obresti in krije s tem razliko med vrednostjo denarja, ki jo je imel denar na dan zadolžitve, in vrednostjo, ki jo je imel na dan plačila. Upniki bodo sicer dobili plačilo v obveznicah, katerih kurz bo takoj po emisiji gotovo znatno padel, bo pa stvar zakonodavca, da modalitete glede obrestne mere predpiše tako, da se kurz obveznic po emisiji spravi v sklad z vrednostjo denarja na dan plačila, tako da bo upnik prejel stvarno isto vrednost, ki jo je dal, ki bo predstavljala manjše število dinarjev, ki jih je dobil za dolg, v resnici današnjo vrednost one večje količine dinarjev, ki jih je prej izdal.

Okrajni odbori JRZ

Šmarje pri Jelšah: Predsednik dr. Ogrizek Anton, odvetnik v Celju; podpredsednik Turk Ivan, posestnik, Lešje; tajnik Verk Florjan, posestnik, Gerliče, blagajnik Debelak Simon, posestnik, Okrog, Ponikva; odbornika Podlinšek Josip, hotelir, Kozje in Sajko Anton, posestnik, Rajnkovec.

Kulturni boj v Nemčiji

Nemški katoliški škof v ječi

V zvezi z našim člankom o trpljenju katoliškega škofa nemške škofije Meissen, ki je bil nedavno zaprt na podlagi ovadbe tajn policije, nas je nemško poslaništvo v Belgradu naprosilo, da objavimo naslednj pojasnilo:

»Nemško poslaništvo je pooblaščeno izjaviti, da podatki, navedeni v Vašem članku (priobčenem 1. novembra) ne odgovarjajo resnici. Meissenški škof se ne nahaja v ječah v Moabitu, ampak v bolnišnici ječe (katere? vprašanje uredništva), kamor je bil še pred nekaj časa na njegovo lastno željo prepeljan, ker trpi na kronični ledvični bolezni, ki torej ni mogla nastati vsled pomanjkanja prave nege. Tudi ni resnično, da bi škof po preteku enega meseca še ne vedel, zakaj je bil zaprt. Vzroki za njegovo aretacijo — osumljen je, da je bil soudeležen pri deviznih prestopkih — so mu bili oblastno takoj obrazloženi, tako da ne ve samo vsa javnost, marveč tudi škof sam, čisto natančno, katera kazniva dejanja prihajajo vpoštev.«

Želji nemškega poslaništva v Belgradu smo tudi v interesu resnice radi ustregli.

Novi procesi proti duhovnikom

Berlin, 4. novembra. AA. Danes se je pričel nov proces proti katoliškim duhovnikom in nunam zaradi tihotapstva deviz. Glavna obtoženka je predstojnica Gertruda Nikes; sodili jo bodo v odsotnosti, ker se mudi v Južni Ameriki.

Uredba o prispevkih za pogozdovanje

Belgrad, 4. nov. m. Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra Gjure Jankovića na podlagi čl. 64 fin. zakona za l. 1935-36 izdal uredbo o olajšavah in izterjatvah od strani lastnikov nedržavnih gozdov v fond za pogozdovanje. Ta uredba vsebuje določila, da plačujejo lastniki nedržavnih gozdov prispevek v fond za pogozdovanje za les, prodan bodisi na panju, bodisi izdelan v lastni režiji po tabeli in sicer: 1 odst. od vrednosti stoječega lesa, če meri vsa površina gozdov 30 do 500 ha, 1.5 odst. od vrednosti stoječega lesa, če meri skupna površina gozdov od 501—1000 ha in 2 odst. od vrednosti stoječega lesa, če meri skupna površina preko 1000 ha. Ta prispevek se plačuje pred pričetkom sekanja. Za les pa, ki se uporablja kot gorivo in sicer za potrebe lastnika in njihovih nameščencev, ter za les, ki je namenjen za graditev in popravljanje zgradb, kakor tudi za les, ki je potreben za vzdrževanje prometnih sredstev in drugih naprav na posestvu, se prispevek v ta fond ne plačuje. Minister za gozdove in rudnike more v posameznih primerih dovoliti, da se ta prispevek iz prejšnjih let odplačuje v primernih obrokih, vendar pa morajo vsi prispevki biti plačani za leto dni, odkar stopi uredba v veljavo, obenem z zamudnimi obrestmi.

Popusti na železnicah

Belgrad, 4. novembra. AA. Z odlokom prometnega ministra je dovoljena polovična vozna cena udeležencem skupščine sarajevske zveze srbskih zemljoradniških zadrug, ki bo v Sarajevu 24. novembra. Vozna ugodnost velja od 21. do 27. novembra.

Nemški kliring

Belgrad, 4. nov. AA. Po poročilu Narodne banke se je dne 4. novembra t. l. po nemškem kliringu izplačala poslednja aviza št. 8330 z dne 12. maja t. l., po italijanskem kliringu pa 75.240 z dne 1. avgusta t. l.

Strašno dejanje v Zagrebu

Zagreb, 4. nov. AA. Ob 11.30 sta skočili z druge galerije zagrebške stolnice dve mladi bitji. Bila sta to Blaž Filip in Angelka Kitorović iz Šibenika. Oba sta bila na mestu mrtva. Pravi razlogi njunega samomora še niso znani. Policija je uvedla preiskavo. Za zdaj se je zvedelo samo to, da sta pred svojim dejanjem poslala listu »Tribuna« v Šibeniku pismo.

Osebne vesti

Belgrad, 4. novembra. AA. Odlikovan je bil z redom jugoslovenske krone pete stopnje inž. Robert Popper, šef sekcije za vzdrževanje proge, Konjice.

Belgrad, 4. nov. m. Danes je prispel semkaj novoimenovani referent za srednje šole za dravsko banovino prof. Janko Leskovšek in bo jutri prevzel svoje posle.

Newyork, 4. novembra. AA. Novi poslanik kraljevine Jugoslavije v USA Konstantin Fotić se je pripeljal v Newyork s prekooceanskim parnikom »Normandie«. V pristanišču so gosp. Fotića svečano sprejeli.

★

Predsednik Vančinvej ni mrtev

Nanking, 4. nov. AA. Ministrski predsednik Vančinvej polagoma okreva. V kratkem ga bodo ponovno operirali, da bi mu tako izdrli drugo kroglo, ki mu še tiči v telesu. (Prvotna poročila poročevalnih agencij, da je predsednik mrtev, so se izkazala za netočna, ker je srečno prestal prvo operacijo. Toda njegovo življenje je še vedno v smrtni nevarnosti. Op. uredn.)

Črnomelj, 4 novembra.

V Črnomlju je umrla gdč Fani Šprajcer v visoki starosti 81 let. Pogreb pokojnice bo danes. Naj v miru počiva!

Zagrebška vremenska napoved: Lahen porast oblačnosti, topleje.

Prosvetno življenje v Mariboru

Lepo uspeli občni zbor Prosvetnega društva v Melju

Maribor, 4. novembra.

Frančiškanska župnija v Mariboru je imela nekoč krasno razvito prosvetno delo. V vsakem okraju je delovalo po eno prosvetno društvo in sledovi tega dela so bili vidni zlasti v delavskih predmestjih. Vse to nam je potem uničila znana gonja proti Prosvetni zvezi. Sedaj so se začela oživljati tudi prosvetna društva v frančiškanski župniji. V nedeljo je imelo svoj občni zbor Prosvetno društvo v Melju, ki je s tem zopet stopilo v novo življenje. Zborovanje, ki je bilo zelo dobro obiskano, je vodil predsednik Anton Golež, ki je podal zgodovino nedavnih bojev za obstoj društva, rekurzov, deputacij, ki jih prejšnji ban niti ni hotel sprejeti, napore, da se ohrani društvena imovina v iznosu 40.000 Din, ki je bila zaplenjena, prizadevanja, da bi se ustanovilo novo društvo itd. Spominjal se je tudi agilnega društvenega tajnika, pokojnega p. Pavla Potočnika, za katerega so zborovalci zmolili očenaš. Nato je podžupan Franjo Žebot pojasnil položaj glede prosvetnih društev in kako je treba sedaj po društvenem zakonu ravnati. Blagajnik Jurij Murščak je podal poročilo o stanju društvene imovine od obstoja do sedaj ter o izplačevanju posmrtnine za umrlimi člani. Nato je zopet podžupan Žebot razložil, kako je bilo z našimi prosvetnimi društvi. Ni bila krivda vodstva, nikjer nismo poznali politike v prosvetnem delu, bilo je zgolj nasilje oblastnikov, da so nam uničili dragocene plodove dolgih let. Njihov greh je neodpustljiv. Predložil je, da se pošlje pozdrav dr. Korošcu kot prijatelju naše prosvete in se mu izreče zahvala, da nam je vrnil naša društva. Opozarjal je na važnost podrobnega prosvetnega dela med ljudstvom ter navajal kot zgled samega sebe, ki ga je delo v prosvetnem društvu izobrazilo ter osposobilo za večje naloge. Prosil je ob zaključku svojih lepih izvajanj, naj bi vse članstvo sodelovalo in tekmovalo v pridobivanju novih prijateljev, da se društvo tembolj utrdi. Govoril je še Jamšek ter se spominjal lepega in složnega dela pred razpustom društva, na predlog Štiberca pa se je sklenilo, da se izplača posmrtnina za umrlimi člani. Sestanki se bodo vršili vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob pol 5 v otroškem vrtcu v Melju ter se bo istočasno sprejemala članarina. Društvo se bo včlanilo v Prosvetno zvezo. Ob zaključku se je izvolil odbor, v katerem je trgovec Anton Golež predsednik, podpredsednik je vpokojeni pregl. fin. kontr. Anton Kotnik, tajnik kaplan p. Konstantin Urankar, blagajnik žel. v p. Jurij Murščak, odbornika poslovodja Anton Snoj in poštni ravnatelj v p. Anton Kus, zastavonoša žel. v p. Franc Dobrajc, preglednika pa žel. uradnik Franc Hanzliček in žel. poduradnik Jurij Jamšek.

V pijanosti izzval svojo smrt

Maribor, 4. novembra.

Pri Sv. Venčeslu nad Slovensko Bistrico se je pripetil preteklo soboto zvečer tragičen dogodek, ki je zahteval življenje mladega človeka. Pri posestniku Gregorju Špesu v Turiški vasi se je sešlo več fantov, med njimi tudi 24 letni posestnik in kovač Anton Zemljak ter posestniški sin Janez Kresnik. Slednji je bil vinjen, dočim so bili vsi ostali trezni. Kresnik se je v svoji pijanosti vtikaval v vse navzoče za povrstjo ter se je z nenakaterimi v šali ruval. Med njim in Zemljakom pa je vladalo zaradi nekega dekleta že dolgotrajnejše nasprotje in je zaradi tega kmalu nastal iz šale resen prepir. Posestnik Špes je obema zagrozil, da ju požene iz hiše, če mislita začeti zares kak prepir. Na te besede se je Kresnik res podal pred hišo ter začel kričati na korajžo in pozivati Zemljaka na spopad. Zemljak je res odšel iz hiše, čez kakih pet minut pa se je vrnil ves bled nazaj in rekel »Jezus Marija, kaj sem napravil! Hitro nesite luč ven in poglejte, kaj je z Janezom.« Nato se je obrnil ter odhitel v Tinje po župnika, naj pride sprevidet Kresnika, ki ga je težko ranil. Med tem so Špesovi in sosedje našli Kresnika ležati v krvi nedaleč od hiše ter so ga odnesli na njegov dom. Ranjenec je še živel do naslednjega dne ter je umrl v nedeljo popoldne. Bil je pri zavesti, ko ga je zaslišala orožniška patrulja ter je priznal, da je pretep sam izzval, ni pa imel ničesar v rokah, ko je Zemljak navalil nanj z nožem. Nasprotno trdi Zemljak, da je mel Kresnik, ki je bil večkrat že kaznovan zaradi pretepa, v rokah cepin, s katerim ga je hotel pobiti, pa ga je on prehitel z nožem. Kresnik je dobil 11 vbodljajev, od katerih so nekateri bili smrtni. Dogodek je izzval v vsej okolici veliko pozornost. Ljudje opisujejo Kresnika kot razgrajača, Zemljak pa je bil nasprotno miren fant, ki si je nedavno osnoval lastno obrt. Sedaj se nahaja v zaporih sodišča v Slovenjski Bistrici in čaka na kazen za svoje nepremišljeno dejanje.

Skupni nagrobni spomenik za duhovnike

Marsikdo je o Vseh svetih vprašal: Zakaj prelat Kalan še nima spomenika, kakor ga je ta plemniti mož zaslužil? Reven, lesen križec na njegovem grobu — to je vse. Taka začudena vprašanja so utemeljena in zato je treba pojasnila. — Resnica je, da imamo pri Sv. Križu v Ljubljani mnogo zelo lepih, umetniških in dragocenih nagrobnikov. Res je pa tudi, da mnogo teh spomenikov ne more do veljave, ki jim po pravici gre, zaradi kamenite stiske, v kateri stoje. Danes je prepozno, da bi bilo mogoče pokopališče drugače urediti. Zato je prav, da bi vsaj nekateri prostori ostali tako, da bi ne bili zagrmadeni s prerazličnimi, v gnečo stisnjenimi spomeniki. Nekaj takih božjih njivic so si že napravili razni ljubljanski redovi. Tudi ljubljanska duhovščina se je bavila že nekaj let s to mislijo, dokler ta misel ni dozorela vprav s smrtjo prelata, prošta Kalana. Prazni prostor za dosedanjimi duhovniškimi grobovi in spomeniki je določen, da se na njem postavi skupni nagrobnik za ljubljansko duhovščino. Arhitekt Plečnik je izdelal načrt za tak spomenik. Zelo preprost je, resnoben, zaeno pa monumentalen, ki bo brez dvoma velik okras vsemu pokopališču. Stal bo na koncu sedanje prazne trate (proti vzhodu). Pred njim bo vsa plan posejana s travico in obsajena z rožnimi grmiči. Vsak grob bo imel samo majhen kamen, kjer bo vdolbeno ime pokojnega. Spomenik je že v delu, žal, da ga ni bilo mogoče izvršiti do letošnjih Vseh svetih. Zato ga začno postavljati takoj spomladi 1936. — Gotovo bo vsakega zanimalo, ako razodenemo, da si je ogledal načrte za ta nagrobnik tudi nadškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in si je izbral za zadnji počitek grob tudi na tem mestu — med duhovščino. Tako bo počival mož, ki je bil stvaritelj vsega verskega razcveta v zadnjem tridesetletju, soustvaritelj vseh naših gospodarskih in prosvetnih organizacij, borec za slovenstvo in pravično jugoslovansko zedinjenje — demokratični knez med sobrati in sodelavci. Morda bo prav ta nagrobnik in lepo urejeni prostor pred njim dal pobudo še drugim stanovom, da bi si na praznem delu pokopališča odbrali take vrtičke in na njih postavili monumente, ki bi bili za posamezne bolj poceni kakor zelo skromni poedini, pa vendarle vse drugače odlični in umetniško več vredni.

Milki Plantarič spominčica na grob

V času, ko se je navduševala slovenska mladina za skupne ideale, ko je vriskala mladost po lepi Dolenjski, sem spoznala Milko. — Spoznala sem jo, vedno veselo vedro v hiši g. strica duhovnika, katerega je spremljala križem njegovega pastirovanja. In kdo, ki ga je zanesla pot v stričevo gostoljubno hišo, se je ne spomni, saj so mu postregle njene dobre roke. Dobri Bog je videl, kako je blažila in ravnala Milka trnjevo pot njegovemu svečeniku, kako mu je stregla, živela le zanj in mu bila zvesta opora sivih let. Božja Mati gotovo ni pozabila vseh tistih ur, ki jih je posvetila Milka kot otrok Dobravski Mariji. Že mala deklica je bila v hiši g. strica, takratnega župnika na Dobravi, kjer je znana Marijina božja pot. Tu je deklica izrabila vsako priliko, da se je izgubila iz stričeve hiše po bregu proti cerkvici in tam ob cerkvi s koprnečimi očmi čakala, kdaj se ji prikaže Marija. Večkrat je kot otrok slišala, kako se je na tem kraju v davnem času prikazala Marija pobožnemu pastirčku, ki je tu pasel svoje ovčice. Dan za dnem se je ponavljala ta pot, dan za dnem je iskala in čakala mala Milka božjo Mater; v skrbeh so jo pogrešali domači. Skrivnostno so zrle jasne otroške oči, usta male Milke pa so molčala. Sledila je kazen — tekle so solze. In te solze je videla Marija. To zgodbo iz otroških let mi je pravila Milka, ko sem jo spremljala že težko bolno zadnjikrat na božjo pot k Mariji Dobravski. — In angel varuh, ki je bil priča trpljenja pretučih noči, tihih vzdihov, ko se je volja upirala težki bolezni, ko je mlado telo hrepenelo po zdravju. Bolehala je več let in iskala leka bolezni vsepovsod. Ni ji vrnil zdravja Golnik, tudi ne mirni dom zlatoplskega gospoda in ne skrbna postrežba Vincencijevih sester. Že težko bolna je še vedno upala, da ga ji vrne rodni dom in toplo domače solnce. Toda prišlo je drugače. — Zastavila ji je pot božja poslanka, morala je kloniti. — Spremili smo jo iz rodne hiše na griček Sv. Trojice zadnjikrat, tja, kjer srce ne čuti več in ne hrepeni, kjer zamre smeh in jok, kjer je večni mir — v tiho gomilo v njen novi dom. Z Bogom Milka in na svidenje pri Mariji Dobravski — v nebesih!

Okrog Afrike

V portugalski trdnjavi Mosambik

Piše prof. dr. I. Knific

XXXII.

Porto Amelia (Mosambik), 31. avgusta.

Počasi jo rinemo ob Vzhodni Afriki navzgor. Ne prehitro; po 11 do 13.5 vozlov (20 do 25 km) na uro. Na steni promenadnega krova visi zemljevid Afrike; vsak dan zapičijo vanjo pisano zastavico, da vemo, kot smo. Od Hamburga doli ob zahodu črnega kontinenta se vije črta zastavic, ki se od Capetowna dalje zavija navzgor. Na listek pripišejo zemljepisno širino in dolžino, razdaljo od zadnjega pristanišča in vsakokratno hitrost v vozlih. To bi morali napisati vsak opoldan; v resnici pa kak dan izpuste, od sedmih navadno šest.

Madagaskarja nismo videli; leži predaleč na vzhod. Ustavili pa smo se v zgodovinsko važnem mestu Mosambik, koder je brodaril že Vasco da Gama in so Portugizi 1508—1512 zgradili močno trdnjavo. Povsod drugod so jih preganjali Angleži, te postojanke jim nikdar niso iztrgali. Leži pa mesto na majhnem koralnem otoku, 5 km od celine. Takih koralnih otokov je v tej pokrajini še več, zato smo vedno pluli v primerni razdalji od kopnega. Sonce je močno razsvetljevalo poslopja, ko smo se ustavili dober kilometer od mesta. Seveda smo takoj poskakali v čolne; zamorci so razpeli jadro, veliko rjuho, in ga spretno uravnavali, da so nam najprej razkazali 10 m visoko zidovje stare trdnjave, zgrajene iz močnih kamnov. Dandanašnji bi jo seveda s topovi prav kmalu razstrelili. Nesreča je hotela, da smo pristali ob najhujši oseki, ko čoln ni mogel do obrežja. V vodi so že stali zamorci. Vsak si je na hrbet ali pa na vrat naprtil enega potnika in ga prenesel na suho. Ne smete si misliti, da je to kaj prijetnega; vsakdo izmed nas se je ustil: »Tako se ne pustim prenašati nikoli več.« Sedel sem črncu za vrat; s tem se je težišče premaknilo visoko navzgor; ravnotežni položaj je postal — padljiv. Zamorec ni bil kaj trden v nogah in bal sem se, da se oba skupaj zvrneva v morje. Tovariša je Kafer prevzel na hrbet, pa so nesrečnežu noge mahljale po vodi. Najbolj so bile v zadregi dame... Ko srečno pristanemo, se prične prepir za nagrado; po en šiling (11—12 Din) so zahtevali za tistih par korakov, pa so se zadovoljili s polovico.

Mosambik je starinsko mesto in se ne more primerjati po lepoti z novimi južnoafriškimi pristanišči. Je majhno, ima par tisoč prebivalcev, največ črnih, in zavzema ves otok. Ob mostišču je »glavni trg«, koder včasih igra godba. Poleg trga stoji naša cerkev, ki se iz daljave zdi nova in čedna, od blizu pa razočara: omet odpada, snažna ni ne zunaj ne znotraj. Ulice se vijejo v notranje mesto, ozke in zakrivljene, da ne vidiš, kam te vodijo. Nikjer ne vidiš ne kočije ne avtomobila; kaj bi z njima, ko bi obtičala v vsaki uličici. Pač pa nas čakajo — rikše in to prav čedne.

Zgradba nobena ni vredna omembe. Najprej sem korakal v starinsko trdnjavo. V njej so vojašnice črnega, bosonogega, golorokega vojaštva v rumenkasti obleki in z rdečim fesom. Da se kdo v trdnjavi ne — zgubi, vsakogar spremlja straža po določenih potih in prostorih. Sredi dvorišča je vodnjak, silno važna stvar ob času obleganja. Zanimivosti trdnjava ne nudi.

Po dolgih ulicah korakam do nasprotnega, južnega konca. Tod je velika bolnišnica, krog nje pa vse polno pohabljencev, slepcev in brezposelnih; vsak prosi — šiling. Ta beseda črncu najbrž služi za pojem »denar«.

Zaidem v zamorsko predmestje, razmeroma veliko. Hiša stoji tesno poleg hiše, štirioglata, vsa pletena iz vej in trsja, pokrita z bičevjem. Poslopja so seveda pritlična, pa razsežna in brez dvorišč. Že stegujejo otroci roke in prosijo »šiling«. Nekaj posebnega sem videl tod, česar doslej še nikjer. Več žensk in otrok si je obraze namazalo z belo snovjo, apnom ali škrobom. To so menda vdove in sirote, ki žalujejo za umrlim. Pogled na te obraze je nenavaden; zdi se ti, da gledaš strahove, ovite v obleko. Med hišami rastejo visoke kokosove palme; vas stoji sredi palmovega gozda.

Koncem otoka je pokopališče s portugiškimi napisi. Od njega ločen je z zidom ograjen prostor; vhod je bil natlačen z zamorci. Tovariši so mi kesneje pravili, da so prinesli mrtvega lnda in ga na grmadi sežgali.

Ves dan so nakladali vreče palmovih jeder, ki jih v Evropi stismejo, da dobe važno palmovo olje. V drugih vrečah je bilo žito: koruza in nekako proso. Okrožje, čigar glavni kraj je Mosambik, slovi kot najrodovitnejše in najbolj gosto naseljeno v Portugalski Vzhodni Afriki.

Danes smo obiskali mestece in pristanišče Porto Amelia. »Gnezdo« je to, ki nikakor nima 1000 prebivalcev. Ostali smo na morju in nakladali bombaž in vreče. Tudi ta, najsevernejši del Mosambika, nudi dosti blaga za izvoz. Evropskih, zidanih poslopij je malo, največ skladišča. Onstran brega pa leži prostrana zamorska vas, kamor so nam prepovedali, ker trenutno v selu gospodari nalezljiva bolezen. Stopil sem na suho, ker ob času nakladanja ni prijetno na parniku, pa nisem našel ničesar, kar bi me zanimalo. Drevje še ni ozelenelo, dasi je že gorko. Debela, na široko razrastla opičja drevesa (Affenbrotbaum) rasto na bregovih in pa mnogo pawpaw (povpov), ki rode sladke melone. Kokosovih palm in akacij je seveda v izobilju.

Zidane hiše imajo rdečo streho iz valovite pločevine, to pa zato, da se vsled vročine streha poljubno in nemoteno širi.

Zamorci so tod raztrgani in slabo oblečeni. Črne dame pa so nečimrne; razen uhanov nosijo pozlačene ploščice tudi na levi nosnici. Kafri so prišli na krov in prodajali ptice v kletkah, kanarčke in male papige, ter kratke sulice in loke s puščicami. Pošteni pa so zamorci; kabine so večinoma odprte, toda črnci ničesar ne ukradejo.

Ob enajstih se je zbralo parnikovo moštvo z godbo vred na krovu. Vse je v zastavah; tudi od jambora do jambora se vije vrsta pisanih praporčkov. Kapitan, majhen, skromen gospod, stopi na vzvišen prostor in spusti slavnostni govor v proslavo petdesetletnice Woermannove linije. Ni govoril fraz, ni iskal govorniške slave, razvijal je zgodovino družbe od preprostega začetka s petimi parniki do viška pred svetovno vojno; nato popoln propad. Sedaj se je Woermann združil z Ost-Afrika družbo; razpolaga z 25 ladjami in 170.000 reg. tonami. Slavnost smo obhajali tudi v obednici. V Hamburg so se odposlali kratki telegrami. V veselem razpoloženju so se najbolj smejali debeluharju, ki sta ga v Mosambiku dva zamorca nesla na suho; eden se je spodtaknil in bi bili skoraj vsi trije padli v morje.

Ravnokar zapuščamo portugalsko Afriko. Obtskali pa bomo Portugize še enkrat in to v njih osrčju. Pogledali bomo, kakšna je Lisboa, Cintra in Belem.

KINO UNION
Pride Pavla Wessely
Tako je končala ljubezen...
Melodija človeških src iz Metternichove dobe.

Škofja Loka

Knjižnica franc. krožka nudi s svojo bogato izbiro proti mali odškodnini prav prijetno razvedrilo vsem, ki se zanimajo za francoski jezik in njega kulturo. V knjižnici so bogato zastopana raznovrstna dela srednjeveških pesnikov in pisateljev, kakor tudi dela moderne literature. Poleg tega nudi knjižnica mnogoštevilne zvezke tedenske revije, ki s svojimi aktualnimi članki razširijo duševno obzorje bravčevo. Naj zlasti oni, ki jim je pri srcu visoko stoječa kultura bratskega naroda, pridno segajo, baš sedaj, ko se bližajo dolgi zimski večeri, po ravnovrstni snovi dobro započete knjižnice.

Že dalje časa sem je opaziti, da manjka v Vincarjih, takoj za vrtom posestnika L. Hafnerja, ograja, ki je postala žrtev raznih nepridipravov. Ker je tamošnje mesto zelo opasno zlasti za radovedno mladino, bi bilo želeti, da merodajni faktorji mestne občine proskrbe, da se prejšnja preperela ograja nadomesti z novo. Ni treba, da bi bili v Loki v vsem zadnji!

KINO SLOGA
Ljubljanski Dvor
TEL. 2740
Velefilm prekrasne vsebine in lepih melodij
Oskarja Straussa
Poslednji valček
Svetislav Petrovič — Camilla Horn
Najnovejši zvočni tednik s slikami iz Abesinije. — Prvič v Ljubljani!
Danes ob 16., 19.15. in 21.15. uri.

‚Narod naš dokaze hrani'

(Nadaljevanje)

Ad 2.

a) Po § 9. t. 2. društvenih pravil so vsa društva dolžna zvezi redno poročati o društvenem delovanju, nobeno društvo pa ji ni nikdar sporočilo, da se je spustilo na politično polje.

b) Tudi oblast ni nikdar sporočila zvezi, da ima to ali ono društvo na sumu, da prekoračuje svoj statutarni delokrog ali da je ta sum z dejstvi že toliko potrjen, da je že mogoče govoriti o kršitvi zakona.

c) Že pred glavnim razpustom je oblast razpustila nekaj društev Prosvetne zveze, toda nihče ni smatral za potrebno, da jo o tem obvesti, čeprav g. ban v glavnem razpustitvenem odloku priznava, da je zveza »vodilni in vrhovni organ vseh v njej včlanjenih društev«.

č) Zasebno je zveza izvedela, da so nekatera njena društva razpuščena, takrat jih pa, seveda, ni mogla več izključiti, niti zaslišati in odgovorne kaznovati, niti kaj drugega ukreniti proti njim, ker so bila pač že — razpuščena!

Sicer pa dekretu še daleč ne gre za tako jasnost in pravno točnost, ampak se zadovolji s praznimi predpostavkami v besedah: »notorično je«, »jasno je«, »ni dvoma«, kakor bi hotel sam povedati, da je »jasno«, da tu ne gre za izvrševanje § 11. zakona o društvih, ampak za izvrševanje nekih načrtov, ki nimajo z zakonom nobene zveze. Vodstvo Prosvetne zveze sploh ni bilo zaslišano, ne v prvi, ne v drugi stopnji, čeprav je zaslišavanje strank temeljna zahteva zakona o upravnem postopku! — Le ob tej površnosti se je moglo zgoditi, da je udarec razpustitvenega odloka zadel radi podobnega imena tudi Prosvetno društvo v Šoštanju, ki se je pregrešilo zoper obstoječe zakone s komunistično propagando. Tudi ta madež je morala nositi Prosvetna zveza, čeprav Prosvetno društvo v Šoštanju niti ni bilo v njej včlanjeno!!

Zoper odločbo prve stopnje ima stranka...

§ 114. zakona o obč. upr. post.

Vodstvo Prosvetne zveze na tako neutemeljen razpust pač ni moglo molčati. V odprtem roku — 15 dni — je vložilo pritožbo — »brez upa zmage« — na notranje ministrstvo, v kateri je zavračalo vse očitke razpustitvenega odloka in dokazovalo, kako grobo je bil ob tej priliki kršen zakon o upravnem postopku. Opozorilo je g. ministra tudi na veliko kulturno škodo, ki jo bo narod — in s tem tudi država — trpel, in na materijelno škodo, ki grozi Prosvetni zvezi, ako odlok bana dravske banovine ostane v veljavi. G. minister je pritožbo zavrnil z motivacijo, da se mora bolj zanesti na podatke, ki jih navaja g. ban, kakor pa na podatke pritožbe.

Ob nastopu novega bana, g. dr. D. Puca, čigar nastopne besede, »da bomo z vsemi sredstvi delali, da narod vzgojimo v teh smernicah (— v kulturi in etiki —), da bomo porabili vse naše kulturne institucije, privatne kot državne, ki morejo vse služiti nacionalnim kot državnim interesom«, so mnogo obetale, je vodstvo v posebni poslanici opozorilo g. bana na to vnebovpijočo krivico, pa brez uspeha — slovenska prosveta še ni bila dobrodošla. Šele ko je dr. Korošec postal notranji minister, je vodstvo prejelo vest z banovine, da je pa sedaj že mogoče govoriti o zopetni dovolitvi Prosvetne zveze.

Tako je vse to veliko delo počivalo do pred kratkim. Dr. Korošec je zopet odprl prosvetne domove, v vmesnih letih pa se je nemoteno delala neprecenljiva moralna škoda, saj je stara resnica, da mora odpreti zapore in kaznilnice, kdor prosvetne domove zapira. Koliko pa društva trpe materijalne škode, zlasti na knjižnicah, odrih in godbenih inštrumentih, pa še ni ugotovljeno in spričo slovenske potrpežljivosti najbrž nikoli ne bo, ker jo spričo nesramnosti in cinizma tistih, ki so jo povzročili, najbrž nihče povrnil ne bo.

Dvojna mera.

Medtem pa so vsa druga društva nemoteno obstojala in delovala, oz. ne delovala, in dražila narod. Politikom so pošiljala pozdrave in vdanostne izjave ob vsaki priliči, sprejemala so jih na kolodvorih in se poslavljala od njih, do nebes so povzdigovala njihovo dotedanje delo in jim želela mnogo nacionalističnega blagoslova v bodoče in jim obljubljala, da bodo vedno zvesto ob njihovi strani v vsem rednim in častnim članstvom. Toda odobravanje tedanje politike se ni smatralo za politično udejstvovanje, molčati o njej, pri prireditvah in nastopih iti mimo tedanjih politikov in se jim na akademijah ne klanjati do zemljice črne, — ta molk, ki ga je narekovala zvestoba do programa in pravil, to pa je bilo politično udejstvovanje in sicer se je smatralo za karajoče, protidržavno, ki ga je treba kaznovati in zadušiti. V stiski za glasove in pohvalna pisma je JNS zlasti nemškim društvom dala poino svobodo, daleč preko tiste mere, ki jim kot manjšinam po zakonu gre — glasove je pač bilo treba nekje dobiti, tudi JNS je namreč zbolela za modno boleznijo, da se vsak nasilnež skriva za parlamentarizem in »glasove«, če jih državni narod ne da, naj jih dajo manjšine, zato jim pa dovolimo, da nemoteno vrše svoje »nacionalno poslanstvo«. Ko je prenehala naša kulturna matica, je bilo dovoljeno delovanje nemškega Kulturbunda, ki ima 115 društev, 12 mladinskih odsekov, 34 športnih društev, 114 knjižnic in 36 pevskih zborov. Ta društva so imela zlasti v Sloveniji, kjer je bila JNS najbolj v zadregi, zavidljivo proste roke.

Za hrbtom!

Najbolj presenetljivo pri tem razpustu pa je to, da krona o tej stvari ni bila obveščena. Do tega sklepa smo prišli po teh-le neovrglivih dejstvih:

Meseca junija — torej četrti mesec po razpustu — je Nj. Vel. blagopokojni kralj belgrajskemu nunciju Pelegrinettiju izjavil, da Prosvetna zveza v Ljubljani ni razpuščena in da tudi ne bo.

Ko je baron Žvegelj v isti stvari interveniral na dvoru, mu je dvorni maršal izjavil, da Prosvetna zveza ni razpuščena, ampak da je njeno pravno stanje ostalo kakor doslej.

Meseca julija in avgusta 1933 in avgusta in septembra 1934 se je dvorni maršalat večkrat obrnil na Prosvetno zvezo, da mu je poslala na Bled diapozitive in filme za kraljeve prince, kakor je to delala že v prejšnjih letih. Dvorni maršal se pač ne bi obrnil na radi protidržavnega rovarjenja razpuščeno organizacijo, ako ne bi bil v dobri veri, da ta organizacija ni razpuščena.

Ko se je gosp. prelat M. Slavič v dolžnosti rektorja ljubljanske univerze mudil na dvoru, mu je dvorni maršal v razgovoru o prosvetnem delu med narodom izrazil svoje začudenje, kako da Prosvetna zveza — prej tako delavna — več ne deluje.

Protektorat Nj. Vis. princa Andreja ni bil nikdar preklican — kar bi bila pač najbolj naravna posledica razpusta, oz. že prvih početkov protidržavnega delovanja Prosvetne zveze, ako bi bilo sploh mogoče govoriti o kakih takih početkih.

Iz teh dejstev moremo dovolj zanesljivo sklepati, da g. ban visokega pokrovitelja ni obvestil, ali ga ni upal ali pa je bil prepričan o neresničnosti takega obvestila, da organizacija njegovega pokroviteljstva zahaja v protidržavne vode.

Pri lenivosti črevesa
kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da poraba Franz-Josefove vode izborno urejuje funkcije črev.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15455, 25. V. 35.

Drobne novice

Koledar

Torek, 5. novembra: Caharija in Elizabeta; Emerik, vojvoda, spoznavalec.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrl v nedeljo gospod Anton Doktorič, davčni upokojenec. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Ložah pri Sv. Miklavžu nad Laškim** je v nedeljo dne 3. novembra v 70. letu starosti umrl Jožef Pavčnik. Rajnki je bil izredno dober gospodar, posebno v sadjarstvu in vinogradništvu. Varčen v svojem zasebnem gospodarstvu, pa izredno dobrih rok, kadar je bilo treba darovati za cerkev in za dobrodelne cerkvene ustanove, že prej v življenju, pa še posebno sedaj ob smrti s svojo oporoko. — Sorodnikom iskreno sožalje, rajnkemu pa bodi Bog bogat plačnik za njegova dobra dela.

Osebne vesti

= **Zdravniška vest.** V Zagrebu je napravil izpit za specialista spolnih in kožnih bolezni priljubljeni sekundarij ljubljanske bolnišnice dr. Vladimir Milavec. Čestitamo!

KINO UNION TEL. 22-21

Danes ob 16, 19·15, 21·15 uri

Opereta smeha, zabave, razkošne igre, petja

PLES V SAVOYU

Poje: GITTA ALPAR, HANS JARAY, FELIX BRESSART, OTTO WALLBURG

Film za slabo vreme.

Rezervirajte vstopnice od 11—12 30 in od 15 ure dalje

— **Knez Pavle v domovini.** Kakor je že »Ponedeljski Slovenec« poročal, se je v nedeljo zvečer vrnil v domovino Nj. kraljevsko Vis. knez-namestnik Pavle, ki se je mudil zadnje dneve v Parizu in Londonu. Do Jesenic je prispel z brzovlakom, na Jesenicah pa je prestopil v dvorni vlak ter dospel ob 20.48 v Ljubljano, kjer so ga pričakovali ban dr. Natlačen, železniški ravnatelj Cugmus ter drugi ljubljanski odličniki. V Ljubljani je dvorni vlak stal 10 minut, v tem času pa je kaez Pavle sprejel v avdijenco bana dr. Natlačena ter ostal z njim ves čas v razgovoru. Nato je knez Pavle nadaljeval pot proti Belgradu, kamor je dospel včeraj zjutraj.

— **Popoldanski vlak iz D. M. v Polju.** Prejeli smo: Časopisi prinašajo članke, v katerih prosijo prizadeti ravnateljstvo za zopetno uvedbo vlaka, ki je odhajal iz D. M. v Polju ob 14.40 in bil ukinjen, prav za prav prestavljen na 13.04 z ozirom na šolsko mladino. Prav je, če bi se zopet uvedel, a ne, da bi zaradi uvedbe tega vlaka odpadel novo uvedeni vlak ob 13.04. Upoštevamo povsod koristi občinstva in pri tem seveda mislimo samo na odrasle, na našo mladino pa se ne spominjamo. Ravno naša mladina, naše dijaštvo ima v tem pogledu najtežavnejše stališče. Popoldanski pouk začenja 10 minut pred drugo uro. Z vlakom, ki odpelje ob 13.36, ne morejo, ker zamude pouk. Avtobusa tudi nimajo na razpolago. Ne preostaja drugega, kakor da se odpeljejo v Ljubljano z vlakom ob 9.16, to je cele 4 ure 34 minut pred pričetkom pouka. Kam naj gredo ti reveži?! Ali naj se potikajo pozimi po mestu? Vsakdo nima takih znancev, kamor bi lahko pošiljal otroka. Plačevati je treba tudi kosilo. Pri sedanjih razmerah je to težko, ker je treba paziti na vsak dinar. Koliko zgubi tak otrok zlatega časa za učenje in koliko škode utrpi iz vzgojnega in zdravstvenega stališča. Uslužbenci gredo lahko v svoje službene lokale, če morajo eno uro prej od doma, to ne igra pri odraslih tako velike vloge. Drugo občinstvo se pa lahko poslužuje vlaka, ki vozi ob 13.36. Ne bodimo samoljubni in imejmo malo sočutja z našo mladino, saj živimo v stoletju otroka in v dobi, kjer se vedno in vedno poudarja socialni čut. — Starši.

Zmagovalec v boju proti zobnemu kamnu

CIMEAN

CIMEAN PÂTE Dentifrice

— **V počastitev spomina pokojnega Franceta Uršiča,** bivšega oblastnega poslanca, je darovala župnemu uradu Trata Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani znesek Din 100 in Hranilnica in posojilnica na Trati znesek po Din 200 za domače reveže. Iskrena hvala!

— **Radiotelegrafisti,** ki bivajo v območju Velike Ljubljane, v starosti 18 do 30 let, brez ozira na državljansko pripadnost, naj se najkasneje do petka, t. j. 8. novembra 1935, zglase v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu štev. 7-I., soba 4.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz-Josef grenčice«.**

— **Prepovedan tisk.** »Službene novine« številka 254 objavljajo, da je državno pravdništvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 42 tednika »Trgovački vjesnik«, ki se tiska v Zagrebu.

— **Sami pretepenci.** Včerajšnji dan se je bistveno razlikoval od prejšnjega ponedeljka. Medtem ko smo zadnji ponedeljek zabeležili ugodno vest, da ni ljubljanska bolnišnica sprejela nobene žrtve nedeljskih pretepov, jih je včeraj kar več. V Potoku pri Tuhinju je nekdo z nožem ranil med pretepom 21-letnega posestnika Venclja Volkerja z Lesenega. — Med pretepom je v Velikih Poljanah nekdo z nožem ranil v prsa 23-letnega sina male posestnice Ivana Adamiča. — Pod Šmarno goro so v nedeljo zvečer neznani ljudje napadli 23-letnega Petra Podgorška, pleskarskega pomočnika iz Zgornjih Gamelj. Fant je dobil hude notranje poškodbe. — Na Viču so v nedeljo zvečer neki mladeniči pretepli 32-letnega hlapca Antona Kovača s Tyrševe ceste 10 ter ga hudo ranili po očeh. — V Polju so neznanci z nožem obsuvali 30-letnega železniškega premikača Avgusta Rožmana, ki je dobil več ran po telesu.

Moderne pletenine, bluze, razno zimsko in svileno perilo, Vam nudi v krasni izbiri in solidni ceni tvrdka Miloš Karničnik, Stari trg 8.

— **Napaki** sta se vrinili v pojasnilo kat. akademikov iz »Zavednosti« v Prekmurju. Članek je izšel v Murski Krajini 16 oktobra 1935. in ne 16. septembra 1934, ter da je »Zavednost« dobila brzojavko 27. septembra 1935 in ne 27. oktobra 1935.

— **Tanku,** modernemu orožju se je težko zoperstavljati, toda proti zobnemu kamnu smo dobili obrambno sredstvo v CIMEAN najpopolnejši zobni kremi.

— **Oblastveno dovoljena razprodaja** manufakturnega blaga pod tovarniško ceno — ugoden nakup za trgovce. Jos. Petkošig — Ljubljana — Stari trg 4.

Pot k prehladu

vodi največkrat skozi usta. Zato si pogosto desinficirajte usta in grlo z **Mr. Bahovčevimi**

„Smreka" bonboni

iz smrekovega ekstrakta in mentola, ki ublažijo kašelj in hripavost. Zavitki po 3.- in Din 5.- v lekarnah in drogerijah.

Apoteka

Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

— **Kletarstvo.** Spisal Bohuslav Skalicky, bivši ravnatelj kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu in vinarski nadzornik v pok. Ljubljana 1924. Knjiga ima 192 strani in 85 slik med besedilom. Cena broš. knjigi je 60 Din, vez. v platno 72 Din, v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. — Kletarstvo je nauk, kako pravilno pripravljati iz grozdja vino in kako ga oskrbovati, spravljati, negovati in kakšna naj bo čistoča in red v kleteh. Paziti je treba na vsa pravila, da ne boš imel nikoli sitnosti in neprilik s svojim vinom in tudi ne s kupci. Knjiga se obširno in temeljito bavi z umnim kletarstvom, kajti brez dobrega, smotrenega kletarstva ni uspešnega vinogradništva. Novodobno kletarstvo zahteva poleg obile prakse tudi temeljitega poznanja vinske kemije in bakteriologije. Važno je poglavje o negovanju sodov in vina sploh, dalje poglavje o napakah in boleznih vin. Slovenija pridela v svojih, pretežno izbornih vinorodnih legah vsakovrstna, med temi tudi jako sloveča vina, katerih glas gre daleč čez naše meje. Zato pa bodi vsakega pridelovalca vina glavna skrb in dolžnost, da s pomnoževanjem plemenitih trtnih vrst razširi sloves svojih goric in tako tudi omili bedni položaj današnjega vinogradništva in obenem svojega lastnega podjetja. Knjiga bo izborno služila ne samo vinogradnikom, potrebna je tudi vinskim trgovcem in gostilničarjem, ker bodo našli vsi v njej obilo praktičnih nasvetov in navodil pri ravnanju z vinom. K pravilnemu tolmačenju navodil bodo dobro služile mnogoštevilne slike (85!). Knjigo toplo priporočamo!

Ljubljana

Proslava 100 letnice rojstva skladatelja »Naprej zastava slave« in »Bože pravde« bo v petek, dne 8. novembra ob 20 uri v Filharmonični dvorani. Spored slavnostne akademije je naslednji: Najprvo zapoje moški zbor Glasbene Matice Molitev, zatem je slavnostni govor o Davorinu Jenku, ki ga govori stolni dekan in kanonik dr. Frančišek Kimovec, bližnji rojak Davorina Jenka. Matični šolski zbor zapoje Lipo in Tiho luno v priredbi za četveroglasen mladinski zbor, zatem pa ob spremljevanju klavirja dvoglasni zbor Na tujih tleh. Solista Gostič in Fratnikova zapojeta izmenjaje samospeve: Strunam, Za slovo, Kam? Dve utvi in dvospev Slabo sveča je brlela. Na klavirju ju spremlja Marijan Lipovšek. I. del koncerta sklene zbor Glasbene Matice, in sicer najprvo moški zbor, ki zapoje Na moru in Vabilo, nato pa mešani zbor Bogu in narodu in Bože pravde. II. del koncerta je po večini inštrumentalen. Orkestralno društvo in orkester drž. konservatorija zaigrata dve overturi Potera, Srbkinja, ki se prvič izvajata v Ljubljani, zatem sledi zbor Ciganov iz spevoigre Vračaram, ki ga izvaja mešani zbor s spremljevanjem orkestra. Slavnostno akademijo sklene naša nacijonalna himna Naprej zastave Slave, ki jo izvaja mladinski zbor, mešani zbor in orkester Glasbene Matice. Dirigenti so: Viktor Sonc, I. M. Škerjanc in M. Polič. — Sedeži od 30 Din navzdol v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

⊙ **Katoliško prosvetno društvo za frančiškansko župnijo v Ljubljani,** priredi v torek 5. novembra 1935 ob 8. zvečer šesti prosvetni večer v letošnji sezoni. Predaval bo g. Janko **Mlakar o »Palestini«. Poleg predavanja bo več** lepih skioptičnih slik. Vstopnine ni. Prostovoljni prispevki se **hvaležno** sprejemajo. Vljudno vabimo vse člane in prijatelje društva.

Lekarna dr. St. KMET - Tyrševa cesta 41. - Tel. 3141 **se je preselila** v sosedno novo hišo **Tyrševa c. 43,** nasproti Sv. Krištofa

⊙ **Predavanje v Rokodelskem domu.** Drevi bo predaval v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12, g. banski inšpektor dr. Rudolf Andrejka. Iz svojih zgodovinskih raziskavanj bo zbral slike iz življenja starih ljubljanskih obrtnikov. Naj nihče, ki se zanima za to tvarino, ne zamudi izredno poučnega predavanja. Pričetek bo ob osmih zvečer.

⊙ **Prosvetno društvo Trnovo** sporoča vsem članom in prijateljem, da bo imel na II. prosvetnem večeru, ki ga priredi društvo v sredo, 6. novembra ob 8. zvečer v društvenem domu zanimivo potopisno predavanje g. prof. Janka Mlakarja »Carigrad - Atene«.

⊙ **Kino Kodeljevo** igra danes po znižani vstopnini »Eskimo«.

⊙ **Grad za reklamo.** Ljubljansko prebivalstvo ima te dni redko priliko občudovati rekord reklame. Ta reklama, ki sije vsak večer z grada v mesto, velja nekemu filmu. Prebivalstvo se začudeno sprašuje, kako je mogla mestna občina dopustiti tako reklamo na gradu, ko je bil grad dosedaj razsvetljen z žarnicami v obliki velikih črk le ob redkih prilikah, tako ob kraljevi smrti, ko je sijal napis »Čuvajmo Jugoslavijo«, ob dnevih Jadranske straže »Čuvajmo naše morje«, ob evharističnem kongresu, ko je bil na gradu razsvetljen velik križ, ob sokolskem kongresu itd. Kako naj v bodoče Ljubljančan gleda na razne domoljubne napise in pozive na gradu, ko bo kar navajen, da sije na tem mestu **kinematografska reklama?** In končno: v Ljubljani so štirje kinematografi, od katerih najbrže noben ne bo hotel zaostati, je mnogo velikih tvrdk, ki tudi računajo z uspešno svetlobno reklamo, ker pa je zgled že podan, se nam zna v bodoče pripetiti, da bo grad spremenjen v eno samo veliko reklamno desko, ki bo kričala v mesto. Ako bodo Ljubljančani s tem zadovoljni, pa je drugo vprašanje, o katerem bi morali odločujoči gospodje na mestnem magistratu nekoliko premišljati.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

⊙ **Apel hišnim posestnikom!** Do 14. novembra t. l. je vložiti prijave za odmero zgradarine. Najemnine, ki se plačujejo v tem času, tvorijo podlago za odmero zgradarine za celo leto 1936. Z ozirom na zadnje redukcije službenih prejemkov najemniki srednjega in delavskega stanu ne bodo nikakor več mogli plačevati najemnin v sedanji višini! — Pozivamo vse p. n. hišne posestnike, da znižajo takoj najemnine, ker pri sedanjih najemninah ne more nikakor več ostati zaradi bistveno spremenjenih gospodarskih in pridobitnih razmer! — Društvo stanovanjskih najemnikov.

⊙ **Vlomilska tolpa.** Že štiri dni trajajoča policijska preiskava proti zajeti vlomilski tolpi tudi včeraj še ni bila zaključena. Včeraj so kriminalni agentje zopet zaplenili novo količino blaga ter odkrili nadaljne sledi za še pogrešanimi vlomilci. Že prijeti vlomilci po trdovratno taje vse očitane jim grehe. Dokler ne bodo prijeti vsi glavni krivci in organizatorji vlomov, policija ne namerava izdati nadaljnih podrobnosti preiskave. Policija sumi, da so glavni organizatorji te tolpe pobegnili iz mesta ter je za njimi izdala tiralico.

⊙ **Nevaren padec s strehe.** Včeraj okrog pol 10 dopoldne se je na Masarykovi vesti v bližini Šmartinske ceste pripetila huda nesreča. Na strehi neke hiše je bil zaposlen 17-letni kleparski vajenec tvrdke Pičman Ivan Hribar. Mladeniču pa je med delom spodrsnilo ter je padel raz streho na tla, kjer je obležal s hudimi poškodbami. Prebito ima glavo ter resne notranje poškodbe. Reševalni avto je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico.

⊙ **Nesreča s flobertovko.** V Mostah v Krekovi ulici je preizkušal flobertovko 17-letni sin mestnega uradnika Dušan Tavzes. Pištola pa se je sprožila ter mladeniča ranila v desno roko. Moral je v bolnišnico.

⊙ **Mela, Tyrševa 20.** Vam nudi pletenine cenenih in najodličnejših kakovosti.

Maribor

☐ **Krasne slike v veličastnem evh. kongresu v Ljubljani** boste videli na I. prosvetnem večeru, ki se bo vršli v sredo ob osmih v dvorani Zadružne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti. Predaval bo g. Vinko Zor iz Ljubljane. Vstopnina: sedeži Din 6 in 4, stojišča Din 2. Pridite!

☐ **Prva ponovitev Straussove operete »Beneška noč«,** ki je dosegla pri premieri v nedeljo zvečer velik uspeh, bo v četrtek, dne 7. novembra.

☐ **Mirno zaspal v večnost.** Pred nekaj tedni smo obširno poročali o lepi in redki slavnosti železne poroke zakoncev Verzel pri Sv. Juriju v Slov. goricah. V nedeljo zjutraj pa je koščena smrt razdrla zakonsko zvezo, ki ji gotovo v vsej naši državi ni bilo primere. 91 letni Miha Verzel je mirno zaspal v večnost ter zapustil svojo družico, s katero je živel 65 let v srečnem zakonu. Še v soboto je bil živahen in je veselo igral na orglice, v nedeljo zjutraj pa je mirno in brez bolečin umrl zaradi starostne srčne oslabelosti. Svetila mu večna luč, njegovim sorodnikom, zlasti še g. sinu Francu, gostilničarju v Mariboru, naše iskreno sožalje.

☐ **V proslavo Jadranskega dne** priredi krajevni odbor Jadranske straže v Mariboru dne 6. novembra ob 20 v dvorani Ljudske univerze predavanje prof. Baša o naši pomorski poziciji. Uvodno besedo bo izpregovoril predsednik dr. Rapotec.

☐ **Tujski promet v oktobru.** V preteklem mesecu se je mudilo v Mariboru 2505 tujcev, od tega 905 inozemcev.

☐ **Kdo se zanima za španščino?** Tujskoprometna zveza je prejela od sorodne organizacije v Buenos Airesu nekoliko učnih knjig iz španščine. Kdor se zanima za učenje tega jezika, dobi knjige brezplačno pri »Putniku« v Mariboru.

☐ **V Judenburg.** K svečani blagoslovitvi kapelice žrtev svetovne vojne v Judenburgu bo peljal v soboto, dne 9. t. m. ob 13.30 izpred hotela Orel Putnikov avtokar. Povratek v nedeljo popoldne. Vozna cena je le 110 Din. Prijave pri Putniku do srede 6. novembra.

☐ **Premestitve na realni gimnaziji.** Premeščeni so gg. profesorji: Janko Presker na real. gimnazijo v Celju in Arsen Rauš na realno gimnazijo v Gospić. Na realno gimnazijo v Maribor pride Vlasta Pahajner z realne gimnazije v Starem Bečeju.

☐ **Dame, ki se zanimajo za gimnastiko.** SSK Maraton je osnoval damsko gimnastično sekcijo, ki prične te dni z vajami pod vodstvom dobrega strokovnjaka. Prijave sprejema društveni tajnik v podružnici »Slovenca«, Koroška cesta 1.

☐ **Popoldanska predstava »Tartuffa v narodnem gledališču** v Mariboru je bila odpovedana ne zaradi bolezni igralca g. Maksa Furijana, ki igra naslovno vlogo, marveč zaradi spora med njim in uprvo gledališča. Toliko v delno pojasnilo javnosti.

☐ **Redek plen. Bančni ravnatelj** Sterger je imel redko lovsko srečo, da mu je prišel pred puško beli fazan, ki je tudi padel. Nagačena ptica je v izložbi gačitelja Valnerja.

Življenje in smrt v oktobru. V preteklem mesecu se je rodilo v Mariboru 111 otrok (51 fantkov in 60 deklic), umrlo je 82 oseb in sicer 31 moških in 51 žensk, poročilo pa se je 43 parov.

☐ **Živega kormorana je ujel.** Kormorani žive v Evropi v ustju Donave, te dni pa je priletela taka, za naše kraje redka ptica do St. Ilja v Slov. goricah, kjer jo je tamošnji nadučitelj živo ujel.

☐ **Uvod v novo šahovsko sezono** bo tvorila letos šahovska simultanka, ki jo pripravlja v kratkem znani mladi šahist Ivo Lešnik.

☐ **Veliki adresar Maribora, Celja in Ptuja** je izšel te dni v založbi Tiskovne zadruge o. r. z. z o. z. Je to knjiga, ki so jo zlasti poslovni krogi doslej zelo pogrešali. Za spoznavanje gospodarskih razmer smo sicer imeli dosedaj nekaj vodičev in almanahov ter nekaj sličnih trgovskih pripomočkov, ki pa niso bili praktični, ker so bili predragi in ker je vsaka edicija obravnavala le posamezne panoge gospodarskega življenja. Nastala je nujna potreba po informativni knjigi, ki bi vsebovala vse podatke, raztresene po drugih izdajah in ki bi bila primerna za vse sloje prebivalstva. Založnica se ni posluževala običaja raznih edicij, ki kratkomalo ponatiskujejo iz različnih knjig stare podatke. »Veliki adresar« je sestavljen po izvirnih podatkih vseh važnejših institucij, društev, uradov, korporacij, zadrug itd. po 16 mesecih vztrajnega dela, organiziranja, nabiranja, večkratne kontrole. Na podlagi sistematičnega dela je sestavljena sedaj knjiga, ki je prva te vrste ne samo na naši severni meji, ampak v celi državi. Gotovo je s tem ustreženo željam pridobitnih krogov in splošnosti ter mnogo pomagano k spoznanju krajev in njihovega kulturnega in gospodarskega življenja, tako da je ta adresar važen prispevek k naši informativni literaturi. Tudi po opremi je knjiga reprezentativno delo in dela čast našim domačim podjetjem ter založništvu. Cena adresarju je Din 200 ter se dobi po vseh knjigarnah.

☐ **Tri leta za poskušen umor.** Pred malim senatom okrožnega sodišča se je zagovarjal včeraj 28 letni ključavničarski pomočnik Franc Šnuderl iz Pobrežja. Dne 29. avgusta je napadel svojo nezvesto prijateljico ter jo z nožem trikrat zabodel. Šnuderl je dobil v Belgradu delo ter je tam zvedel, da mu je njegovo dekle v Mariboru postalo nezvesto. Pripeljal se je v Maribor ter jo pričakal pred njenim stanovanjem na Pobrežju in jo zabodel. Priznava, da je imel namen jo smrtiti ter nato ubiti še sebe. Obsodili so ga na na tri leta robije.

Celje

⊗ **Proslava dneva miru.** V nedeljo je JSZ priredila v dvorani Ljudske posojilnice proslavo miru. Proslavo si je zamislil in jo aranžiral g. Jurač. Predstava je bila razdeljena v tri oderske prizore. V prvem smo videli plamteče sovraštvo, ki je nam pokazalo razpoloženje množic ob začetku svetovne vojne; v drugem prizoru smo videli življenje v strelskih jarkih; tretji prizor pa nam je pokazal konec svetovne vojne, ko so se množice vrnile domov, polne ljubezni do grude in dela ter željne miru. Podajanje je bilo deloma v zborih. Izvedba nastopa ni bila povsem na višku, ker zbor ni bil enoten v izgovarjavi, kar je potek dejanja zelo motilo. Pred posameznimi dejanji je recitiral g. Jurač iz knjige E. Ludwiga: Sinovom v svarilo, dejanje je pa tudi povzdigovalo petje iz Mihelčičeve zbirke »Nebo žarić«. Petje je izvajal zbor gojencev orglarske šole pod vodstvom g. Križnika. Med I. in II. prizorom je govoril o ideji miru in o pomenu dneva g. Bučar iz Ljubljane. V zvezi s to proslavo je bila dopoldne ob 8 v opatijski cerkvi sv. maša v spomin dr. J. E. Kreka. Pri maši je prepeval »Celjski Zvon« pod vodstvom g. prof. Mirka Močana.

⊗ **Poročila sta se v nedeljo popoldne v opatijski cerkvi** g. Krušič Franjo, trgovski pomočnik v Celju in gdč. Franja Hlačer, laborantka v lekarni Marije Pomagaj. Mlademu paru naše iskrene čestitke!

⊗ **Vodovod na Hrib sv. Jožefa.** Prebivalcem na Hribu sv. Jožefa se bo menda le izpolnila želja, da bodo dobili vodovod. V soboto je bila v ta namen na hribu komisija mestne občine. Da bi le kmalu prišlo do uresničenja.

⊗ **Regulacija Ložnice.** Na prošnjo mestne občine je bila pretekli teden vodopravna razprava zaradi regulacije Ložnice. Razprava se je vršila deloma na terenu deloma pa na okrajnem načelstvu v Celju. Prvi del regulacije predvideva strugo Ložnice od izliva v Savinjo do Joštovega mlina. Ta proga je dolga približno 2 km. Projekt za regulacijo je izdelal g. ing. Stefani.

⊗ **Zaprisega novih članov cestnega odbora.** V soboto dopoldne je bila na okrajnem načelstvu zaprisega novih članov celjskega okrajnega cestnega odbora.

⊗ **Preložen uradni dan Zbornice TOI.** Uradni dan Zbornice TOI v Ljubljani, ki bi se moral vršiti v Celju danes, je preložen na prihodnji torek, t. j. dne 12. novembra.

Ptuj

Nesreča in poškodba. Hudo se je ponesrečil 29 letni ključavničarski pomočnik Konrad Gošnik iz Ptuja. V delavnici ga je stroj zgrabil za desno roko in mu jo hudo razmesaril. Pripeljali so ga v ptujsko bolnišnico. — Isti zavod je sprejel tudi 27 letnega Martina Majhena, viničarja v Gradišu pri Sv. Barbari v Halozah. Ponoči so ga napadli trije neznani moški in ga premlatili s koli, da je obležal nezavesten. Orožniki se trudijo, da izsledijo napadalce.

Smrtna kosa. V visoki starosti 84 let je umrla Ana Dvoršak, branjevka v Ptuju. V bolnišnici pa sta umrla Kristina Zorman, stara 10 let, hčerka posestnika pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, in Stanislav Pinterič, 6 let star, sin posestnika pri Sv. Tomažu v Slovenskih goricah. — Blag jim spomin!

Slovenske gorice

Sv. Ana v Slov. goricah. V nedeljo po večernicah je zopet na novo obnovljeno in poživljeno Kat. prosvetno društvo priredilo dve igri: »Gruda umira« in »Krčmarjeva hči«. Obširna dvorana Kat. prosvetnega doma je bila nabito polna vse do zadnjega kotička. Obe igri sta vzbudili med gledalci veliko zanimanja in obilo zadovoljstva. Gledalci so prihiteli iz raznih krajev Slovenskih goric. — Ob tej priliki je slavil tukajšnj organist in cerkovnik g. Miha Stermič 40 letnico delovanja v naši župniji. Pri svoji službi je bil vedno izredno marljiv, vedno se je zlasti trudil za lepo petje v cerkvi in je znal zbrati zelo dober pevski zbor. G. dekan Franc Sal. Gomišek je v svojem govoru orisal vso veliko požrtvovalnost in vedno delo jubilantovo za cerkev. Čestital je iskreno jubilantu ter prečital tudi čestitke prevzišenega knezoškofa lavantinskega, katere je jubilant z velikim vzradoščenjem sprejel. Jubilantu g. Stermiču želimo tudi mi še mnogo let dela in naj ga zato ohrani ljubi Bog še mnogo let čvrstega in zdravega!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča sledeča Kererjeva dela po izredno **znižanih cenah.** Ker je zaloga že izčrpana, opozarjamo gg. interesente, da nam čimpreje poverijo naročilo, dokler so knjige še na zalogi. **Der Tatenruf vom Altare.** 120 str., vez. 10 Din; **Das Kleid in grosser Zeit.** 96 str., vez. 10 Din; **Gottes Meissel und Hammer.** 190 str., vez. 10 dinarjev; **Gebt mir grosse Gedanken!** 145 str., vez. 10 Din; **Die Macht der Persönlichkeit.** 112 strani, vez. 10 Din; **Das Noviziat der Zunge.** 110 str., vez. 10 Din.

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v septembru

Narodna banka je izdala pravkar mesečni statistični izkaz o našem gospodarstvu za mesec september, iz katerega je razviden naš gospodarski položaj. Iz statističnega poročila, ki ga ilustrirajo številni grafikoni, posnemamo tele podatke, v kolikor nismo že teh podatkov dobili iz prvih virov kot n. pr. državne finance, tečaji državnih papirjev, cene, zunanja trgovina, izkazi Narodne banke itd.

Promet na naših borzah je znašal v septembru v efektih 27 (avgusta 22, lani septembra 27) milij. Din, v devizah in valutah pa 145 (119 oz. 107) milij. Din. Znatno povečanje deviznega prometa je pripisovati večjemu prometu v zasebnem kliringu in splošno večjemu povpraševanju po devizah v zvezi z valutno situacijo sploh. Državni papirji v septembru še niso izkazovali znatnega znižanja v primeri z avgustom.

Hranilne vloge so padle od 1. avgusta do 1. septembra od 10.385 na 10.291 milij. Din, kar nam odkriva napet položaj na denarnem trgu. Sicer so višje kot lani, vendar lani v podatkih niso bile vpoštevane vloge na tekočem računu pri Drž. hip. banki, ki so bile vpeljane šele letos. Letos je bilo gibanje vlog deloma v zvezi s političnimi izpremembami. Tako so v januarju vloge narasle za 90 milij., v februarju pa zopet padle za 55 milij. Din. Meseca marca radi izpremembe v strukturi statistike ne moremo primerjati s prejšnjim mesecem. V teku meseca aprila so vloge padle za 44 milj. Din, v juniju pa so že narasle do konca meseca za 20 milij., v juliju za 26 in v avgustu za 85 milij. Din. V septembru pa imamo najbrže radi zunanjepolitičnih razlogov že omenjeno zmanjšanje za 94 milij. Din. Seveda pa vloge pri privilegiranih zavodih rastejo še nadalje.

Vloge 20 velikih bank, ki so junija znašale 3.154 milij., so se julija povečale na 3.206, avgusta pa zmanjšale na 3.164, septembra pa na 3.161 milijonov Din. Gotovina teh bank je padla od junija na september od 279 na 258, posojila pa od 4.341 na 4.334 milij. Din.

Število natovorjenih vagonov je naraslo od avgusta na september od 137 na 158 tisoč, dočim je znašalo njih število v septembru lani samo 126 tisoč. V pomorskem prometu je prišlo v naša pristanišča 2,029.000 ton, kar je rekordno število in v zvezi z našo trgovino z Italijo, ki je zelo narasla.

O naši zunanji trgovini prinaša poročilo važno novost, ki doslej še ni bila nikjer objavljena. Gre za statistiko naše zunanje trgovine s posameznimi važnimi državami po mesecih. Doslej je glavno ravnateljstvo carin te podatke objavljalo samo trimesečno, kar pa je ob sedanjih tako naglih izpremembah na zunanjih tržiščih premalo. Tako nam prinaša poročilo Narodne banke hvalevredno statistiko naše trgovine po mesecih od 1. januarja 1933 dalje s temile državami: Italija, Nemčija, Avstrija, Češkoslovaška, Madjarska in Grčija, torej z najvažnejšimi državami pri uvozu in izvozu z izjemami Anglije in USA pri izvozu ter britske Indije pri uvozu.

Razvoj trgovine z Italijo potrjuje naše zaključke, ki smo jih objavili pri analizi naše zunanje trgovine pred dnevi. Naš izvoz v Italijo je bil v prvih petih mesecih t. l. manjši kot je bil v istem času lani. Junija pa je prvikrat naš izvoz znatno narastel, sicer se je julija in avgusta zmanjšal, toda septembra je ponovno dosegel nad 70 milij. Din in bil tako znatno večji kot lani septembra, ko je znašal samo 62.2 milij. Din. Stalni padec pa izkazuje uvoz iz Italije. Ta je še januarja znašal 35.7 milij., pa je do septembra padel na 26.6 milij. Lani septembra je znašal še 44.1 milij.

Naša trgovina z Nemčijo se je zadnje mesece razmeroma uravnotežila in je bila n. pr. prve štiri mesece aktivna za Nemčijo, toda maja in junija je postala zopet pasivna. Julija in avgusta je bila trgovina za Nemčijo pasivna, v septembru pa se je naš izvoz v Nemčijo povečal, tako da je prekašal uvoz iz Nemčije.

Naša trgovina z Avstrijo kaže znatno izboljšanje, ki je posebno vidno v mesecu septembru, ko je bila naša trgovina z Avstrijo aktivna za 35.9 milij. Din. Med dobitniki radi izpada italijanske konkurence je Češkoslovaška, ki izkazuje zadnje mesece v primeri z lanskim letom znatno povečanje izvoza k nam. Tudi drugače je zanimiv razvoj naše trgovine s ČSR. Izvoz v ČSR je znašal januarja in februarja po 21.24 in 21.2 milij., marca je narastel na 85.9, aprila je znašal še 71.3 milij. Maja je zopet padel na 35.1, junija na 19.4, julija na 19.3, avgusta pa smo izvozili v ČSR komaj za 4.4 milij. Din. Septembra pa je prišel velik skok izvoza, ko je izvoz dosegel 103.2 milij. Din in je tako skoro četrtina vsega našega izvoza šla v ČSR, saj je ta mesec ves naš izvoz znašal 384 milj. Din. Manjše fluktuacije izkazuje češki uvoz k nam.

Ugoden razvoj beleži za nas trgovina z Madjarsko, kamor naš izvoz stalno narašča, januarja letos je znašal komaj 8.4, septembra pa že 27.8 milij. (lani septembra 9.1 milij.). Uvoz iz Madjarske je konstanten. Tudi naš izvoz v Grčijo je v zadnjih mesecih zelo narastel in sicer od 8.0 milij. v januarju na 19.1 milij. v septembru. Tudi uvoz iz Grčije je v nekaterih mesecih letos znatno narastel, vendar v celoti ni narastel.

Boj proti povišanju cen v Italiji

Cene v Italiji na debelo že delj časa naraščajo, kar dela nemale skrbi italijanski gospodarski politiki. V zvezi s tem pa naraščajo tudi življenjski stroški in boj italijanske gospodarske politike gre za tem, da prepreči nepravičen dvig cen in s tem podražitev življenja v Italiji.

Glede glavnih življenjskih potrebščin se sicer stalno objavljajo maksimalne cene, ki pa so od časa do časa višje. Tako objavlja fašistična organizacija v Trstu svojo 32. listo maksimalnih cen, iz katere posnemamo tele važne cene: kruh iz ničle 1.30 lire za kg, iz moke št. 1 1.40 do 1.50, iz moke št. 2 1.30, moka ničla 1.65, št. 1 1.55, koruzna moka 1.15, riž I. 1.60, II. 1.50, gališki fižol 2.30, navaden 2, izbran 2.70 gališki 2.20, cena krompirja se ravna po veletrgovinskih cenah; sveže meso: kravje sprednje 3.80 do 4.40, zadnje 5.40, volovsko 4.30, oz. 5.30 in 6.30, bakala Hamerfest, suh 5, jajca po cenah na debelo, sir boljši 9, slabši 7.20, sveže maslo 3.60, paradižnikove konzerve 3.60, sladkor v kockčih 6.25, kristalni 6, kava Santos 23.50, premog 0.40 za stot, koks 22 do 24, mleko 1 lira liter, olivno olje I. 6.60, II. 6, užitno olje 5.60. To je kratek izvleček iz liste maksimalnih cen, katerih se morajo državi vsi trgovci. Seveda prestopke zelo strogo zasledujejo in kaznujejo. Tako poročajo nedeljski tržaški listi, da so bili kaznovani trgovci, ki so prodajali predrago z ozirom na uradne maksimalne cene. Tako n. pr. Elena Poropat, Stanislav Birsa, posvarjena pa je bila Maria Bearzotti, ker je prodajala fižol po 2.80 lire za kg (t. j. nad 9 Din kg).

Sploh italijanski listi pozivajo na bojkot blaga, ki prihaja iz držav, ki so odredile sankcije proti Italiji s tem, da prepovedujejo uvoz iz Italije. Listi jih naštevajo tele: Anglija in dominijoni, Francija, Belgija, Norveška, Švedska, Holandija, baltske države, Portugalska in Rusija, katere da si je treba zapomniti. Pokret gre tako daleč, da tvrdke celo izpreminjajo napise. Tako je neka parfumerija na Korzu Vittorio Emanuele III. izpremenila svoje francosko-angleško ime v Parfumerija Adua«. Napisi, ki hvalijo kvaliteto inozemskega posebno angleškega blaga in proizvodov so morali izginiti.

Boj proti podražitvi pa se ne omejuje samo na živila in sploh predmete vsakdanje potrebe, ampak gre tudi proti podražitvi čevljev in tekstilij.

Za sadno drevje in lepo sadje

V sedanjem času ni mogoče odvračati škodljivcev brez zanesljivih sredstev. Pri ogromnih množinah sadnih rastlin so se škodljivci tako razpasli, da jih posameznikom ni mogoče vseh zatreti. Pokazali so še pa že lepi uspehi proti napadu škodljivcev. Mnogo jih je še, ki ne vedo, kakšno škodo povzročajo razni škodljivci. Vendar je pa upanje, da bodo to spoznali in jih zatirali. Največjo škodo dela gotovo zavijač, ki pokvari plodove in jih napravlja piškave. Zavijač je nameč metulj, ki ponoči leta z vrta na vrt, podnevi pa spi na drevesih in ga more le bistro oko zapaziti, ker je motne barve kakor lubje. Deževje ga zelo ovira, da ne more letati sem in tja. Gorje pa sadju, če je dolgotrajno lepo vreme. Lahko letajo neovirano z drevesa na drevo in kvarijo plodove. Letos je bilo dolgotrajno lepo vreme in so metulji povzročili ogromno škodo na sadju. Marsikateri se izgovarja, da je suša, da sadje odpada in je črvivo. Dokazalo se je, da, če je deževje, je sadje manj črvivo. Lahko se pa pomaga proti črvivosti sadja.

Prva in najvažnejša naloga vsakega sadjarja bodi, da sadno drevje temeljito snaži in oškropi ali vsaj maže debla in debelejše veje z arborinom. Zatri bo na ta način poleg zavijača tudi druge škodljivce.

Namen vsakega sadjarja je, povečanje pridelka, povečanje dohodkov. Če hočemo to doseči, moramo varovati poškodbe, ki jih povzročajo razni škodljivci rastlinskega in živalskega rodu. V tem smo pri nas še daleč za drugimi državami. Sadjarstvo je bilo doslej pri nas postranska stvar. Zato ga je le malokdo upošteval, še manj se pa brigal za zatiranje škodljivcev. Toda razmere so se zelo spremenile. Sadje je prišlo do boljše veljave. Lahko donaša lepe dohodke, če je sadje zdravo in sposobno za kupčijo. Zato je za kakovost sadja odgovoren sadjar sam. Naj bi torej vsak zaveden sadjar zatiral škodljivce, ki povzročajo milijonsko škodo. Varstvo sadnega drevja bo pa le takrat popolno, ko se bo poprijel zatiranja škodljivcev vsak sadjar. Pred vsem je treba gledati na zdravje sadnega drevja. Zdravje je temelj za vsako živo bitje, tudi za sadne rastline.

Dandanes imamo mnogo sredstev, da lahko obvarujemo sadne rastline bolezni. Lažje je bolezen preprečiti, nego zdraviti.

Zgled naj bodo vinogradniki, ki leto za letom škropijo vinograde z modro galico, da preprečijo bolezen peronosporo. Prav tako naj bi se držali tega važnega reda tudi sadjarji, ki jih je mnogo več nego vinogradnikov. Kar je modra galica za vinograd, to je arborin za sadno drevje.

Vsak sadjar bi moral znati po raznih znakih ugotoviti, kaj je povzročilo obolenje na sadni rastlini. Po taki ugotovitvi je mogoče določiti način in sredstva za zdravljenje. Po deblih in vejah se nahajajo razni znaki bolezni. Težje je dognati bolezni, ki jih povzročajo kužne bolezni. Najhujša so škrlup ali krastovec, gniloba itd. Mnogoletne skušnje so pokazale, da se z arborinom uničijo vse kužne glivice in da drevje dobi gladko deblo in veje. Z arborinom obdelanega drevja z gladko kožo se pa škodljivci ogibajo. Iz tega je razvidno, kako vplivajo taka sredstva na zdravje sadnih rastlin. Marsikateri se izgovarja pri neuspehih le na slabo leto. Je navadno še večja škoda, ki jo povzročajo škodljivci v dobrih letinah. Posnemajte vinogradnike, če hočete, da boste imeli zdravo drevje in lepo sadje, ki gre v denar. Lepo je gospodarstvo z lepim zdravim sadnim drevjem okrašeno, še lepša pa korist. Fr. Bostele, Ljubljana.

*

Pretvoritev terjatev v delnice pri Jadransko-podunavski banki. Kot znano, je bila Jadransko-podunavski banki odobrena sanacija, po kateri se do 40% terjatev vlagateljev in upnikov, ki imajo več kot 100.000 Din terjatev, spremeni v prvenstveno glavnico v znesku 13 milj. po stanju 30. jun. Zato poziva banka sedaj svoje upnike in vlagatelje, da sprejmejo te prvenstvene delnice v roku treh mesecev pri centralni podružnici v Kotorju. Nominalna vrednost delnic znaša 10 Din in zato banka poziva vse stare delničarje, naj predložé svoje delnice v zamenjavo.

Baťa demantira vesti o vojaških dobavah za Italijo. Borovo. Bafin list prinaša vest, da podjetje Baťa, d. d. v Borovu pri Vukovarju, ni prejelo nobenih naročil za proizvodnjo vojaških čevljev niti sploh ne izdeluje takih vrst čevljev.

Dobave. Gradbeni odd. ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 12. novembra ponudbe glede dobave pisarniškega materijala; do 15. novembra glede dobave elektromaterijala; do 20. novembra pa glede dobave 1 strojnega kladiva za zračni pritisk. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.) — Dne 11. novembra bo pri Komandi drav. diviz. obl. v Ljubljani licitacija glede dobave 51.000 kg masti, 700 kg kave in 130 kg čaja. — Dne 12. novembra bo pri 2. pontonirskem polku v Ptuju licitacija glede dobave živil (fižol, ješprenjček, testenine, riž, mast, olje itd.)

Dela za zgradbo kopalnice v Mojstrani bodo oddana na ofertni licitaciji dne 18. novembra pri inženjerskem referentu Komande drav. div. obl. v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Prodaja lesa. Ravnateljstvo šum v Ljubljani sprejema do 28., 29. in 30. novembra t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Ukinjenje vlakov v Italiji. Da bi pribranile čim več premoga, so italijanske državne železnice ukinile večje število potniških vlakov ter brzovlakov. Skupno je ukinjenih 46 vlakov.

Svetovna brodogradnja. Po podatkih Lloydovega ladijskega registra je bilo konec septembra v gradnji na vsem svetu 288 ladij s 1,198.000 ton, torej 85.000 manj kot v juniju in 113.000 manj kot v septembru lani. Trenutno grade Anglija 110 ladij s 530.554 tonami, Nemčija 44 s 268.340, Švedska 16 z 89.000 tonami, Holandija 29 s 62.645, Japonska 29 s 61.305, Danska 15 s 54.533, Francija 12 s 46.520, Italija 5 s 24.230 tonami itd.

Odebelelim osebam
pomore ena čaša naravne
Franz-Josefove
grenke vode zjutraj na tešče do lahke stolice.
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485. 25. V. 35.

Prav tako kakor mati dete uspava

Bronhi
bonbon kašelj.
PROIZVOD »UNION«, ZAGREB.

Stanje Narodne banke

Dne 31. oktobra so bile glavne postavke izkazov Narodne banke sledeče (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 22. oktober):

Aktiva: Zlato v blagajnah 1.290.3 (+2.25), zlato v inozemstvu 88.77, valute 0.13 (—0.21), devize 52.47 (+3.2), skupno podlaga 1.431.7 (+5.2), devize izven podlage 202.5 (—12.2), kovani denar 247.64 (—22.2), posojila: menična 1.554.56 (+1.6), lombardna 267.8 (—0.35), skupno 1.822.4 (+1.25), razna aktiva 480.93 (+ 3.84).

Pasiva: Obtok bankovcev 4.916.4 (+105.2), drž. terjatve 2.1 (—0.4), žirovni računi 618.735 (—19.7), razni računi 645.9 (—62.55), skupno obveznosti po vidu 1.266.76 (—83.1), obveznosti z rokom 179.85 (—8.4), razna pasiva 175.34 (—37.6).

Obtok bankovcev in obvezn. po vidu 6.183.16 (+20.14), skupna podlaga s primom 1.839.7 (+6.7), od tega samo zlato v blagajnah s primom 1.658.06 (+2.9) milij. Din, skupno kritje 29.75 (29.74), od tega samo v zlatu 26.81 (26.85)%.

Pričujoči izkaz nam kaže znatno obremenitev banke za ultimo oktobra. Obtok bankovcev je narastel na rekordno višino čez 4.900 milij., zmanjšale pa so se druge obveznosti banke. Podlaga je narasla s konverzijo deviz izven podlage v zlato in devize držav zlatega standarda. Odstotek kritja je ostal v glavnem neizpremenjen.

Borza

Dne 4. novembra.

Denar

Narasli so tečaji Amsterdama in Bruslja, neizpremenjeni so ostali Berlin, Curih in Praga, popustili so pa London, New York in Pariz.

V zasebnem kliringu se drži italijanska lira v Ljubljani 304.30—306.70, v Zagrebu na 302.27 do 304.67, v Belgradu pa je notirala celo 308.80 do 311.20. Avstrijski šiling je na ljubljanski borzi popustil na 8.45—8.55, v Zagrebu na 8.44—8.54, a v Belgradu 8.43—8.53. Grški boni so notirali v Zagrebu 28.15—28.85, v Belgradu pa 27.75 denar. Angleški funt je v Zagrebu in Belgradu popustil na 240.20—241.80. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 5.82—5.92, v Belgradu 5.75 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2975.64—2990.24, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 737.39—742.46, London 214.98—217.03, Curih 1424.22—1431.29, New York 4345.72—4382.04, Pariz 288.67—290.11, Praga 181.05 do 182.16, Trst 355.39—358.47.

Celotni promet brez kompenzacij je znašal na zagrebški borzi 1,605.131 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.27, London 15.135, New York 307.625, Bruselj 51.80, Milan 25, Madrid 42, Amsterdam 208.95, Berlin 123.70, Dunaj 56.80, Stockholm 78, Oslo 76, Kopenhagen 67.55, Praga 12.72, Varšava 57.90, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.605, Buenos Aires 0.8375.

Vrednostni papirji

V tečajih državnih papirjev ni znatnih izpremenb, je pa promet slab, kar se vidi posebno na zagrebški borzi. Nekoliko znatnejši je radi intervencijskih nakupov na belgrajski borzi.

Ljubljana. 7% inv. pos. 75—77, agrarji 43—44, vojna škoda prompt. 353—357, begl. obvez. 60—62, 8% Bler. pos. 75—78, 7% Bler. pos. 68—70, 7% pos. Drž. hip. banke 75—76.

Zagreb. Drž papirji: 7% invest. pos. 75—76.50 (75.50), agrarji 43 den., vojna škoda promptna 355 denar, begl. obvez. 60—61.75, 8% Bler. pos. 78—80, 7% Blerovo pos. 69—70, 7% stab. pos. 76—79. — Delnice: Priv. agrarna banka 228 den., Trboveljska 95—100, Osj sladk. tov. 115—130.

Belgrad. Drž. papirji: vojna škoda promptna 354—355 (355, 354.50), 12. 354—355, begl. obvez. 64—64.25 (64), 7% Bler. pos. 69—70.50, 7% stab. pos. 79—80. — Delnice: Narodna banka 5800—5900, Priv. agr. banka 230.50—231.50 (231).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet srednji.

Kulturni obzornik

Helena Haluška: Lamotski župnik

Krekova knjižnica zv. 17., str. 168.

Krekova knjižnica je s tem zvezkom zavila na novo pot. Delo avstrijske pisateljice Haluschke, ki jo je prevedel p. Evstahij, je tako izrazito krščansko socijalno, tako polno frančiškanske ljubezni do bližnjega in tako prežeto ravno Krekovega altruističnega, srčno dobrega duha, da se pač boljše knjige ne bi mogli izbrati za zbirko, ki nosi njegovo ime in njegov program. Ali ne spominja lik Lamotskega župnika, tega širokogrudnega, požrtvovalnega, kot kruh dobrega in ljubečega moža, toda prostodušnega, robatega in veselega svetnika, ki veže fare in župnije v eno telo in izganja zlo iz njih le z ljubečo roko in socialnim delom, ali ne spominja ta lik na Kreka? Eno samo veličo srce je ta župnik, pastir nekje na meji Švice in Francije, v gorah Jura, tako, da mu je cerkev v Švici in šola v Franciji, kjer učiteljuje protestantska (hugenotska) učiteljica. Ko jo je vse radi vere sovražilo, jo je vzel on v zaščito in postala mu je največja socialna sodelavka, ne da bi jo silil k spremembi vere, ki je je bila polna in iz katere je zajemala svojo ljubezen do življenja in ljudi. Prav pravo religiozno doživljanje sveta ju je vezalo, čeprav ju je vera ločila. In potem je opravljal z njo vred vsa dela usmiljenja: nasičeval lačne, ogreval zmrzle, dajal materi s kopico otrok službo v cerkvi, da je hvalila Boga za lepoto življenja, blagroval blazne, razveseljeval otroke, oblačil vlačuge in ščitil nezakonske matere in otroke, vse v imenu božje ljubezni. Čuvar vseh dobrih prvin v vasi, dobre tradicije, ki ni pustil neverstvu pognati korenin v dušah svojih faranov, ki jim je bil vse. Ob koncu življenja se je sicer razdvojila fara radi odhoda učiteljice, ki jo je nadomestil »moderen« učitelj, toda s smrtjo je zopet združil v svojem duhu vse ovčice. Ti so učitelja spodili in se ogrnili mrtvega spomina Lamotskega župnika.

O tem govori povest o Lamotskem župniku, kot ga je opisala avstrijska pisateljica. Čudovito veliko srce je v njem in veliko žive vere, pa niti malo prostora za sovraštvo, je podoba realističnega gledanja na življenje, pa tako poduhovljenega in polnokrvnega, kot jo lahko dá le pravi umetnik. Vseskozi je povest plastična in sveža, nič ponarejenega ni v tej idili, kar je sicer redkost pri take vrste »romanih«, nič vsiljive tendence; le pripovedovanje mičnih zgodb, nanizanih v lep venec, izrazitih in močnih, ponekod le malo z osebo župnikovo povezanih, da tvorijo posamezne samostojne novelice (n. pr. Mamka). Povest je delo velike duše, nasičene pravega katoliškega duha, tistega, ki je rodil sv. Frančiška in ki deluje v krščanski karitativnosti ter v vsakem z božjo ljubeznijo polnem srcu, ki pozna pravo ceno vsega človeškega, poleg tega pa velika umetnina, ki jo lahko postavimo v isto vrsto z priznanimi deli pisateljev Francisa Jammesa ali Felixa Timmermannsa. Zlasti z zadnjim jo veže več notranjih in tudi oblikovnih vezi, predvsem življenjska živahnost, sočnost, nekakšen naturalizem, ki tvori trdno podlago duhovni podobi sveta. Zato se mi zdi, da je prevod na nekaterih mestih morda take naturalizme omilil, in da mora v izvirniku biti še vse več tega posebnega zemeljskega vonja, ki ga je čuti sicer tudi iz prevoda.

Povest, ki je svojčas izhajala v »Domoljubu« in tudi v »Cvetju«, je tako že našla najširši krog bralcev, česar moremo biti le veseli; še toliko bolj pa, da je izšla v posebni knjižici, in to v Krekovi knjižnici, kar pomeni, da se je vodstvo te knjižnice zavedalo svojega namena in dalo zelo posrečeno, primerno in lepo knjigo. td.

Mariborsko gledališče

Vilém Werner: Medvedji ples

Novi češki gost ne prihaja iz one solidne dramske tradicije, ki se je v preteklih letih tako uspešno predstavila svetu s Čapkom, Langerjem in dr. Njegovo mesto ni na prvih praških odrih, odkoder gre zmagoslavna pot v svet, marveč v večno pozabljenje. Tu nekje v praškem predmestju se je ustavil voz potujoče glumaške družinice, ki je ropotal stoletja po cestah Češke in Morave, da se pod trdno streho nastani ona tradicijonalna češkemu malomeščanu. Tu se odpira pri pogrnjenih mizah večer za večerom vedno isti meh za smeh, ponuja pisana bisaga obrabljenih šal, cenene persiflaže na gorjupo sivo vsakdanjost, ki je življenje samo. Takega poniglavega duha, porojenega iz malomeščanske sentimentalnosti in banalne razumnosti, je tudi pričujoči avtor, skečovec krotke domače pesmine, pri katerem ni tehtati ne misli ne besede. Nič bolj mikaven ni tudi rodovnik uprizorjenega dela, ki izkazuje več roditeljev, nego je za njegovo izvirnost potrebno. Snov je zajeta iz poprevratne dobe, ki je s svojim gospodarskim neredom naplavila sodrgo brezvestnih špekulantov in smrad najbolj ogabnega materijalizma. Ostra socialna in moralna nasprotja tega časa so naravnost izzivala k umetniškemu oblikovanju na odru in platnu, v knjigi in karikaturi. Za antagonista omenjeni dobi je izbral leposlovec zastopnika onega poklica, ki ji je bil po svojem notranjem bistvu najbolj tuj in nasproten, vzgojitelja ali učenjaka. Tako je odkril Henrik Mann ta čas svojega profesorja Nesnago, prapodobo kasnejšemu Feldmanovemu Žiču in tudi Miroslavu Jermanu, junaku Medvedjega plesa. Toda Wernerjev junak je skečovskega krvesa, ves banalen in neverjeten.

Naše občinstvo je komedijo ob prvi reprizi odločno odklonilo, kar dokazuje, da si je ohranilo zdravo sodbo vzlic blodnim potem kulturne politike. Ob tej priliki se vsiljuje vprašanje: Kako je s kulturnim poslanstvom naših gledališč? S kakšno pravico se nam streže s tujo plažo, ki ne more imeti niti kulturnega niti blagajniškega uspeha? Ali pa še velja tudi za naše gledališče to, kar so glede drame ugenili stari Aristotel in drugi: da naj kaže resnično borbo človeka za višjo nravnost, popolnejšo človečnost, nasmejano in zagrenjeno človeško usodo v umetniško verjetnih podobah?

Naše umetniško osebje pa je obžalovati, da se mora ubijati s takimi malovrednimi stvarmi. Koliko truda je zastavil g. Pavle Kovič za Jermana, ki je, takšen, kot je v tekstu, ves zlagan in neverjeten. Vincenca Novaka je igral g. Dan. Gorinšek docela v skečovski maniri. Dobra šarža je bila Marija gdč. Erne Starčeve. Barsko plesalko Anny je spretno igrala ga. Savinova. Gospodu Gromu pa je na kreaciji povojnega verižnika naravnost čestitati. Jimmy g. Maksa Furijana je bil preveč karikiran. Omeniti je še: g. Zakrajškovo, Elviro Kraljevo, g. Milana Košiča, g. Rada Nakrsta in gdč. Elzo Barbičevo. Nehvaležno delo uprizoritve si je naložil g. režiser Jože Kovič. Gledališče je bilo slabo obiskano. —o.

Pismo, ki je strmoglavilo vlado

Tako dela korupcija

Pismo, katerega v izvlečku objavljamo, je poslal lastnik igralnice Gabrijel Strauss predsedniku španske republike. V teku preiskave, ki jo je predsednik uvedel, so ugotovili, da so Strausove trditve resnične. Minister za zunanje zadeve Lerroux in dva druga ministra sta po zaključku preiskave, kakor znano, odstopila. Posledice tega korupcijskega škandala bodo gotovo dvignile še mnogo prahu. Izvleček pisma se glasi:

Haag, 5. sept. 1935.

Njegovi ekscelenci Alcali Zamorra, predsedniku republike.

Ekscelenca! Prilagam Vam prepis uradne listine, s katero boste lahko ugotovili točnost in resničnost mojega naslednjega poročila.

Dne 15. maja 1934 me je g. Pich pl. Pon, tedanji državni podtajnik mornarice (zdaj generalni guverner Katalonije) pozval, naj pošljem svojo električno roleto v hotel Ritc v Madridu na preizkušnjo, kjer je v ta namen rezerviral poseben salon. Inštalacijo mize je dodelil znanemu boksarju Paolinu, ker sem moral jaz odpotovati na Holandsko, da bi izposloval za g. Picha pl. Pona večjo vsoto denarja.

Eduardo Alonso, ki je postal novi generalni guverner Katalonije, potem ko je parlament odstavil dosedanjega guvernerja Pichy Pona. Pichy Pon je namreč umazan po korupcijski aferi, katera je povzročilo pismo nemškega juda Straussa.

Ob povratku v Madrid mi je g. Pich pl. Pon predstavil svojega nečaka in posinovljenca ministrskega predsednika Lerrouxa, Avrelija Lerrouxa. Spravil sem električno roleto v tek. Bili so z njo prav zadovoljni in izjavili so, da pri igri vsekakor ne igra glavne vloge sreča, marveč igralčeva spretnost.

Gospod Avrelij Lerroux je obljubil, da bo izposloval koncesijo, ker je njegov oče v najtesnejših stikih s Salonzom Alonzom, tedanjim zunanjim ministrom (sedanjim županom v Madridu) in tudi z drugimi visokimi in odličnimi osebnostmi. Pristal sem na to, da državni podtajnik Pich pl. Pon obljubi notranjemu ministru Alonzu 100.000 peset in 50.000 peset njegovemu tajniku. Šef španske policije, gospod Baldvia, pa naj bi na posredovanje nekega častnika, gospoda Galantija, prejel prav tako 50.000 peset. A tudi častnik je za svoje posredovanje zahteval 50.000 peset (12.500 peset je dobil izplačanih že vnaprej).

Drugi dan je električno roleto ponovno preizkusila uradna komisija. Avrelij Lerroux me je naprosil, naj predsedniku komisije pošljem 10.000 peset. Ker pa sem imel pri sebi samo 5000 peset, mi je drugih 5000 peset posodil boksar Paolino. Predsednik komisije pa je denar odklonil.

Dva dni pozneje je bila ugodna rešitev uradne komisije v mojih rokah. Obiskal me je spet državni podtajnik Pich pl. Pon in mi prigovarjal, naj pristanem na to, da dobe on, dalje minister Lerroux in njegov nečak Avrelij Lerroux 50% deleža od čistega dobička. Pristal sem tudi na to. Potem so mi zatrdili, da bo treba najprej ustanoviti akcijsko družbo. Pogodbo smo podpisali v Barceloni — jaz, Pich pl. Pon in Paolino. V pogodbi je bila tudi točka, ki je zajamčila imenovanim gospodom 50% čistega dobička. Ob mojem povratku sem bil povabljen na posestvo ministra Lerrouxa v San Rafaelu, kjer sva z njegovim nečakom podrobno razpravljala, kakšen dobiček se nam obeta.

A vsa stvar se je zavlekla. Poslali so k meni Sigfrida Blasca, sina Ibaneza Blasca, ki je imel — tako so mi zatrdili — tudi velik vpliv v odločilnih krogih. Ko si je hotel ogledati odobritveno listino uradne komisije — do takrat še ni bila od nikogar verificirana — je Avrelij Lerroux odšel k šefu policije Baldviaju. Ker pa je bil ta odsoten, je Lerroux vzel iz njegovega predala šop papirjev in jih odnesel. Medtem je Avrelij Lerroux obljubil nagrado 50.000 peset tudi tedanjemu ministrskemu predsedniku Samperju, ne da bi me bil kaj vprašal. Svetoval mi je potem, naj kupim zunanjemu ministru Alonsu zlato uro, kar sem tudi storil. Za uro sem dal 2800 peset, kar je razvidno iz priloženega računa. Na podlagi vsega tega sem slednjič res dobil odobrenje ministrskega predsednika Samperja in notranjega ministra Alonza. Državni podtajnik Benco mi je izročil dovoljenje za otvoritev igralnice. Vzel sem v najem staro kazino v San Sebastianu, jo preuredil, začel objavljati velikopotezno reklamo v časopisih in najel številno osebje za svoje novo podjetje. Izdal sem za vse to celo premoženje.

Na dan otvoritve pa je prišel v igralni salon stražnik z naperjenim samokresom in zahteval, naj zaprem vse salone. Komaj nekaj ur prej sem proti potrdilu (katerega prav tako prilagam) izplačal še 50.000 peset gospodu Rojo-u, intimnemu prijatelju družine Lerroux...

Ko sem se vrnil v Madrid, so me obsuli z novimi obljubami. Pich pl .Pon se je obrnil na Lerrouxa in ta je obljubil, da se bo vsa stvar uredila takoj, kakor hitro postane spet ministrski predsednik. Napravili smo novo pogodbo, v katero je bil uvrščen tudi gospod Rico, generalni ravnatelj telefonske družbe (kopijo prilagam). Gospod Rico mi je ostro očital, zakaj nisem dal notranjemu ministru Alonzu »vsaj« 100.000 peset, »gotovo bi jih bil sprejel, saj je uro tudi!« V novi pogodbi je državni podtajnik Pich pl. Pon polovico svojega deleža na čisti dobiček odstopil svojemu predstojniku, ministru mornarice Rochu. Dejali so mi, da bo Lerroux kmalu spet prišel do oblasti in moči.

Sredi oktobra, ko je bil Lerroux spet ministrski predsednik, je Pich pl. Pon sprožil misel, da bi otvorili igralnico v Las Palmasu. Izplačal sem 25.000 peset državnemu tajniku Benzu in obljubil večji znesek tudi notranjemu ministru Baqueroju. Ta je zahteval, da bi bil krit, brzojavke občinske uprave, s katerimi bi v interesu občine zaprosil za koncesijo. (Prilagam kopije brzojavk.)

Nazadnje sem imel koncesijo v rokah. Spet sem najel številno osebje. Natančno tako kakor v San Sebastianu...

Osem dni pozneje pa je bila igralnica na uradni ukaz zaprta. Gabrijel Strauss.

Na bregovih jezera Tana, kjer se križajo angleški in italijanski interesi

Napoleonovi maršali

Skoraj vsa Napoleonovi maršali so bili posebne vrste ljudje. Naglo so napredovali v vojaških časteh in so kmalu dosegli vpliv in bogastvo. Bogastvo so si pridobili z raznimi dokladami, ki jih jim je njih gospod velikodušno poklanjal. Mirno pa svojih »doklad« niso mogli uživati, saj so bila to posestva, pokrajine v tujih, z vojno pridobljenih deželah, ki so jih pa z vojnami tudi izgubljali in so bili večinoma na vojnih pohodih. Največ je dosegel **Murat**, ki je bil poročen z Napoleonovo sestro Karolino, katera je močno vplivala nanj. Kar čudovito je, kako je Murat kar frčal v višave časti in bogatije. Murat je bil sin gostilničarja; nekaj časa je študiral bogoslovje, nato je vstopil v vojaški stan, ki je tedaj nudil razne pustolovščine in polno možnosti, da se človek proslavi in zaeno obogati. Murat je bil divji pretepač, ki se ni brigal za nevarnosti in je kot konjeniški poveljnik doživljal naravnost blazne dogodivščine. Ta mož črnih las, drznega pogleda, bliskajočih se oči, plamteče narave in stasite, krasne postave sploh ni poznal ovir in mu je tudi vse srečno uspelo, le nekaj malega je bil časih ranjen. Brezobziren, hladne krvi, divji v napadanju in metežu bojne vihre je marsikdaj tisoče ljudi brez haska pognal v smrt. Konjike velike armade, ki je bila odšla l. 1812 v Rusijo, je le radi svojega divjaštva uničil. Poveljeval je največjim konjeniškim četam, kar jih je svet sploh kdaj videl; bilo je 12 polkov pod vodstvom Nansoutyja, 13 pod Montbrunom, 10 pod Grouchyjem in 12 pod Latour-Maubourgom, skupaj 50.000 mož na konju. Vsa ta obilna vojska je v šestih mesecih skopnela ko sneg na soncu, izginila ko maslo na ognjišču.

Murat je bil kolerik, nezanesljivega značaja in Napoleon je prav povedal, ko je dejal o njem: »Murat nima niti iskrice duha, a kakšno korajžo! Murat je živina in junak!« — Neznansko je bil gizdalinski, kar je bilo videti zlasti na njegovi uniformi. Te je sam ustvarjal in če je bil na konju tako nališpan, je bil videti ko kak poglavar iz divjine. Ko je bil tako oblečen na Poljskem, l. 1806, ga je množica občudovala in mu vzklikala ko kakemu bogu vojne. — Iz današnjih časov imamo imeniten življenjepis tega posebnega moža, ki ga je spisal Francoz Marcel Dupont. Plastične slike iz Murat-jevega življenja nam prikazujejo tega Napoleonovega maršala kot bi bil živ in nas vodijo skozi bojno dobo in nam tudi pojasnijo njegov silni padec, ko je bil tako rekoč primoran, da je postal izdajalec svojega gospoda, ki je imel vse od njega. Brez dvoma je bil Murat v tistih strahotnih urah, preden je bil ustreljen, velik in močan in njegovo pismo, ki se z njim poslavlja od žene in otrok, je, kakor tudi njegovo povelje Pelotonu, pod čigar kroglami se je sesedel, izraz junaštva in veličine. Toda njegov žalostni konec vendarle ne zadošča, da bi se zakrili grehi Muratja. Iz knjige zvemo, kako je bil Murat bogoslovec v Toulousi, nato podčastnik, stotnik, adjutant, poveljnik konjikov v Italiji, Egiptu; kako se je vedel, ko je Napoleon postal cesar, kako je bilo s poroko s Karolino in kako se je udeleževal bojev v Italiji, pri Austerlitzu, kakšen je bil na Španskem, kakšen je bil kot kralj v Neaplju in l. 1812 v Rusiji. Tedaj, ko je izgubil vse polke, je nemo sedel v vozu pri Napoleonu kot človek, ki v nesreči izgubi glavo. — Murat je bil — kot večina Napoleonovih ljudi, kakor nabita puška. Napoleonu je bilo treba samo napeti petelina, pa se je sprožila. Za čast kralja še za tedanjo dobo pač ni bil zrel. Prav Murat nam je pa zgled, da še ni vse, če je kdo drzen in hraber, kadar je treba obvladati velike naloge. Brez prave značajnosti se ne more niti najnadarjenejši človek za daljšo dobo obdržati na višku. Za te čase bi bili ljudje, kakršen je bil Murat, neprimerni in docela neuporabni.

Semenj 10.000 velblodov

Mnogo organizacijske sposobnosti in spretnosti morajo Italijani vsekakor imeti, da se jim je posrečilo nakupiti v Afriki 10.000 kamel. Število kamel je v zadnjih mesecih tam že itak močno padlo zaradi rastočih potreb vojaštva, razen tega pa so Italijani pri nakupu upoštevali samo zdrave, odporne živali, ki so kos težkim tovorom tudi v višjih legah Abesinije. Z mršavimi kamelami, ki jih imajo v bližini meje med Eritrejo in Kasalo, si pač ne bi mogli dosti pomagati.

Velblod v vojski. V sedanji vojski je postal velbold kot jezdna in tovorna žival prav tako važen ko avto in tank. Abesinci so poslali na sever karavano 75.000 jezdecev, Italijani pa v Sudanu kupujejo 10.000 velblodov.

V Kartumu so pisarne, napolnjene z bučanjem hladilnih ventilatorjev, kjer najdete izrazite tipe tropskih prekupčevalcev, ki se ukvarjajo s prodajo najrazličnejših predmetov: od oslov do muholovk in od avtomobilov do briljantov. Telefonski pogovor se vrši tam v pravem amerikanskem tempu in obvešča dolgo vrsto po vsej srednji Afriki razkropljenih korespondentov o nameravanem nakupu, kar je treba razbobnati dalje. Vesti o nameravanem nakupu pa ne širi več telefon, marveč gre le-ta od ust do ust. Na tedenskih sejmih in na skupnih zbirališčih karavan se pogovarjajo o tem. Počasi, a zanesljivo prodre vest v Darfur, v francoske kolonije, vse tja do Konga. Plemena, ki imajo gorske kamele, jih pošljejo veliko število pod varstvom gonjačev v Kartum. Vsaka kamela in vsak gonjač imata v kožo vžgano znamenje svojega plemena. Za tretjino črne zemlje predstavlja Kartum največji živalski sejem, na katerem je zastopana afriška fauna s sloni, kamelami, levi, žirafami, kengoruji, papigami itd. Najredkejši primeri živalskega sejma so v bližini evropske četrti in prekrasnem parku na obali modrega Nila. To je obenem živalski vrt, v katerem lahko vidiš tudi tigra in nilskega konja vse dotlej, dokler ju kak potujoči cirkus ali evropski živalski vrt ne kupi zase. Kamele pa asfaltiranega tlaka najlepših mestnih ulic ne smejo prestopiti. Semenj zanje je na robu mesta domačinov Omdurmana, sredi belega obzidja, kjer je brenčanje muh in komarjev tolikšno, da včasih preglušuje ropot motorjev pri avtomobilih.

Za kamelo, katero bi sicer dobil že za 800 lir, zahtevajo v dneh živahnega povpraševanja dvakrat in tudi trikrat toliko. Veletrgovci s kamelami pa pustijo gonjače praznih rok in jim dajo teden dni in še več priložnosti, da si do dobra ogledajo mesto, kjer se dolgočasja kaj lahko iznebijo — a še lažje denarja. Ko jim denar v žepu domalega skopni, cene kamelam kar čez noč znatno padejo. Kupčija je kmalu sklenjena in veletrgovci odpravijo nakupljeno »blago« dalje.

V Teseneju, kjer je skupno zbirališče nakupljenih živali, vrste kamel, ki se stikajo med palmami, stalno rastejo. Vedno nove karavane prihajajo in se jim pridružujejo. Trije častniki in živinozdravnik so te dni preiskali 10.000 čeljusti in presojali po grbi, koliko moči in odpornosti je v njih. Kamele, katere spoznajo za nesposobne, izločijo in jih izročijo gonjačem nazaj, ki se z njimi počasi vrnejo v Kartum. Mnogo kamel obnemore na poti, pade na tla in ne vstane več. Nihče se ne briga zanje. Pustijo jih, da se na soncu posušijo kakor mumije.

Iz Teseneja se medtem pomika dolga vrsta nakupljenih kamel v določene kraje. Živali spet čutijo varna kamenita tla pod seboj, ki so jih vajena. Prehodile so polovico črnega zemeljskega sveta in oba bregova modrega Nila. Najrazličnejši rasi (poglavarji) Afrike jih molče gledajo, ko se pomikajo mimo in nemara napravi dejstvo, da se število zdravih, močnih kamel stalno krči, globlji in mračnejši vtis nanje kakor nasprotujoča si poročila o zmagoslavnem prodiranju evropske velesile v Abesinijo.

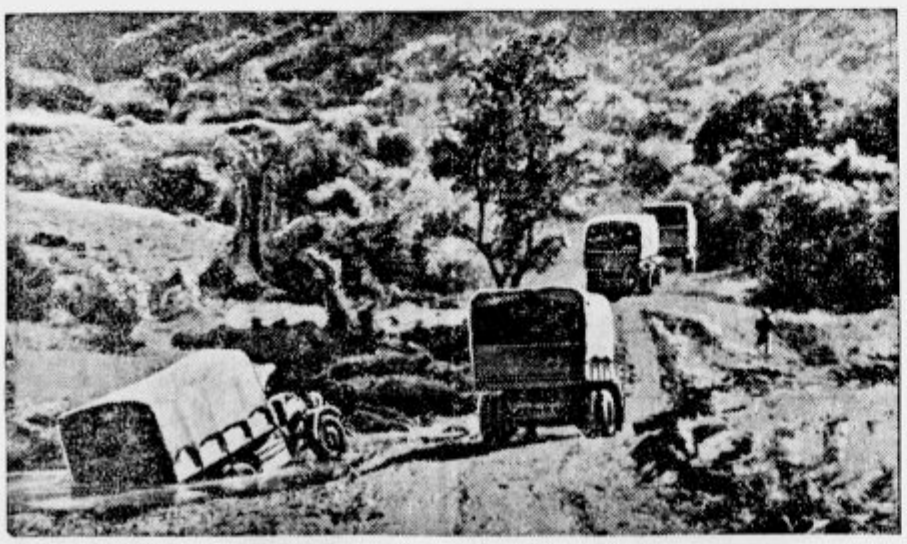

Italijanska avtomobilska kolona proti Makali.

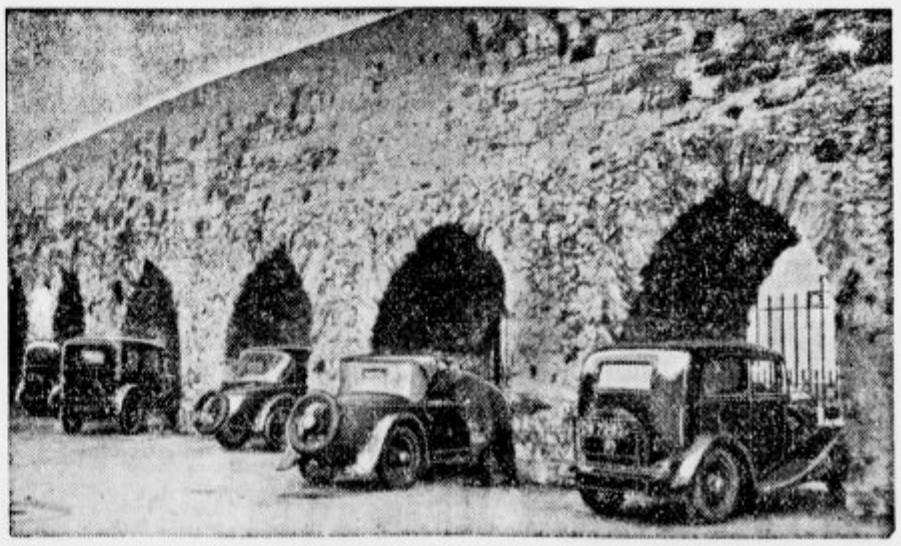

700 let stara avtomobilska garaža. Staro angleško mesto ima obzidje še iz 13. stoletja. Oboke tega obzidja so preuredili za garaže.

Škof dr. Gregorij Rožman

Pismo iz Amerike

Leadville, Colo., 11. okt. 1935.

Na petnajsto obletnico koroškega plebiscita sem prišel v Leadville, Colo., k župniku Juriju Trunku, koroškemu rojaku, ki je bil član plebiscitne komisije, zdaj pa je »najvišji« župnik sveta, saj leži njegova župnija 3070 m nad morjem (po amerikanski meritvi 10.000 čevljev; en meter je 3.28 čevljev). Skoraj verjeti ne more človek, da je tako visoko, pa čuti dobro. Zrak je redkejši in pri hitrejši hoji navkreber kar sape primanjkuje. Pred nekaterimi leti so profesorji treh ameriških univerz delali poizkuse v Leadville-u in okolici ter so dognali, da rabi človekov organizem najmanj tri tedne, preden se navadi na tukajšnje podnebje. Spočetka se človek, ki ni vajen, nikakor ne počuti dobro v tej višini.

Pot v Leadville je bila dolga. Iz Bridgeporta, ki je kakih 80 km severovzhodno od Newyorka, pa do sem je trajala vožnja v brzovlaku nič manj kot 65 ur. Prevozili smo 3762 km. Med vožnjo sem z zanimanjem čital p. Janeza Žurge knjigo: O življenju kamnov. Tam sem bral, da znaša razdalja med Madridom in Moskvo 3000 km, torej smo se vozili še precej dalje. V Clevelandu smo se ustavili toliko, da sem maševal in kosil, pustil tam gospoda Slapšaka in ga zamenjal z g. župnikom Omanom. V Chicagu je bilo toliko časa, da smo šli večerjat k patru Aleksandru Vrankarju, ki vodi slovensko župnijo sv. Štefana. Od tam pa smo ostali v vlaku celih 42 ur. Vlaki nudijo sicer vso mogočo udobnost. Pullmani imajo posteljo, kjer se dosti dobro spi, razgledni voz in »Aulecar« s knjižnico in kadilnico. Pa vendar se človek nazadnje vožnje naveliča, zlasti ko pokrajina ne nudi prav nobene zanimivosti. Države Ohio, Indiana, Illinois, Iowa in Nebravska, skozi katere smo se vozili, so povsem ravne, brezmejne njive koruze, vse zelo spominja na naš Srem, seveda je vse mnogo, mnogo obširnejše. Posamezne farme so razmeroma daleč ena od druge oddaljene, vasi kakor pri nas ni, vmes pa so mesta in industrijski centri z oblaki dima in črnega premogovnega prahu. Nekatere farme so prav čedne, hlevov skoraj ni, hiše pa majhne lesene, a praktične. Večinoma pa so poslopja farm videti dosti revna, a pred vsako stoji po eden ali pa po dva avtomobila. Saj jih farmerji nujno rabijo. Do mesta imajo daleč, do bližnje cerkve po več desetin milj (- milja = 1.6 km).

Ko se z g. Omanom v sredo (9. oktobra) zvečer spravljava k počitku, mi pravi, jutri zjutraj bova pa že videla »Kamniške« planine. In res, ko sem zjutraj nekoliko dvignil zastor v svojem temnem ležišču, so se bleščali v jutranji zarji na zapadu visoki grebeni Rocky Mountains. Zdelo se mi je, da vidim Storžič z Zaplato. Vse Koloradsko gorovje je bolj rdečkaste barve. Ponoči nas je vlak dvignil na visoko planoto 1000 m nad morjem. Koruzo je nadomestila sladkorna pesa, katero so pravkar spravljali in vozili na železnico. Skozi Denver (1607 m) in Pueblo (1423 m) kjer se bom nazaj grede oglasil, zdrvimo hitro. Od Pueble naprej prihajamo v gorovje, proga se dviga, a vlak brzi tiho in gladko, da ga komaj čujemo. Zemlja je podobna mivki. Kjer jo morejo namakati, je zelo rodovitna in ustvarja krasne vrtove. Voda je razjedla prst, ki je že nekoliko okamenela, izprala čudne oblike na hribih. Ni treba mnogo domišljije, da vidiš gradove, pingvine, možičke in ženske z velikimi jerbasi na glavi. Vidi se celo lepo oblikovan slon, na katerega opozori na vlaku sprevodnik. Ob postaji Palmer Lake je majhno jezerce, komaj 1 km dolgo, a pol široko, ki leži prav na razvodnici in ima to posebnost, da na obeh koncih jezera odteka voda, a vsaka v drugo razvodje. Kmalu od Puebla, ko zavije železnica proti zapadu, se začne »najslikovitejša proga sveta«, kakor je napisano na vsaki postaji. V ozko sotesko med rdeče skale pride vlak, ob peneči se reki hiti, vsak trenutek novi pogledi, včasih je kakor da vozi železnica skozi naš Vintgar. Na najlepši in najožji točki vlak obstoji, potniki izstopijo in občudujejo divjino soteske, ki nosi ime »kraljevo žrelo« (Royal Gorge). Tristo metrov visoko nad nami visi širok most čez sotesko — čudo moderne tehnike —, ki veže oba brega, v skoraj 400 m dolg in dobesedno visi na 30 cm debelih kablih, katerih vsak sestoji iz 2.100 jeklenih žic.

Ko pridemo skozi sotesko, se dolina razširi. Zopet vidimo posamezne farme, ki pa se le z živinorejo pečajo. Ob 4 popoldne se ustavimo na mali postaji Malta. Tu so čakali g. župnik Trunk in nekaj zastopnikov slovenske župnije. V avtih smo v par minutah v Leadvillu. Zlati rudniki so privabili ljudi v to višino. Pred 50 leti je štelo mesto 35.000 prebivalcev, danes jih je komaj okrog 4000. Na vsak korak se vidi, da je mesto zgrajeno v hitrici in le za kratko dobo, dokler bo kaj zlata v rudnikih. Bilo je mnogo slovenskih družin tukaj. Ena najstarejših je Franca Zajca, rodom iz Korinja, ki uživa tu velik ugled in ima največjo trgovino in druga podjetja. Leta 1899. so Slovenci ustanovili svojo župnijo ter postavili leseno cerkev. Ta je o sv. Jožefu l. 1923 pogorela. Postavili so novo, zidano, tako hitro, da je o božiču istega leta bila služba božja že v novi cerkvi. Sedanji župnik, pisatelj Jurij Trunk, jo je sam poslikal. Izkazal se je za prav spretnega primitivista, je torej ves sodoben. Ko je bogastvo zlate rude ponehavalo, se je mnogo družin izselilo. S prihranki so si niže doli kupili farme in renče (»Ranche« pomeni farme, na katerih se goji samo živina). Tako je danes v Salidi (2150 m) in okolici več Slovencev kot v Leadvillu, pa nimajo ne župnije ne duhovnika. V Leadvillu je še kakih 60 slovenskih družin, od katerih pa je kakih 20 socialističnih, ki nočejo imeti nobene zveze s cerkvijo. To malo število družin pastiruje g. Jurij Trunk in je v svoji skromnosti zadovoljen in neprestano trdi, da je tu lepo kakor v nebesih in da ne gre od tu nikamor več. Pa je res lepo! Venec gora obdaja mesto, ki se dvigajo še za tisoč tristo metrov višje nad mesto. Zrak je čist in prozoren. Te dni sije solnce z vso krasoto, prijetno toplo je, nebo je temno sinje kakor v Italiji — saj smo skoraj na istem vzporedniku kakor Neapol. Zime tukaj ni hude, 10—12° pod ničlo je navadno najnižja temperatura. V mestu samem sneg leži dalje časa. Nekoliko nižje pa izgine kmalu in na prisojnih brežuljkih se živina pase celo leto. A tolikšne gorkote, ki jo potrebuje žito in krompir, tudi v poletju ni. Noči so hladne. V juliju, ko vlada drugod po Ameriki neznosna vročina, se mora tu marsikatero jutro in večer zakuriti peč. Zato ne raste nobeno žito. Poljskih pridelkov ni tu nobenih, nekaj solate v vrtovih in nekaj cvetja, to je vse. Od drevja pa uspevajo bori, smreke, neke vrste topoli, ki so zdaj v jeseni žareče zlatorumeni, da so podnožja gora kakor bi bila posuta s samim suhim zlatom. Velik del površine je pokrit z nizkim grmičjem divjega pelina.

Prav blizu mesta je 20 jezerc eno nad drugim, da teče voda iz zgornjega skozi vse prav na dno doline. Vse vode so prepolne rib. Ribolov je tu idealen. Tudi državni ribogojni zavod se nahaja tu.

Glavno bogastvo so rudniki, predvsem se dobiva zlato, pa tudi srebro, svinec in nekoliko nižje premog. Odkar so iznašli način, da se izplača pridobivati zlato tudi iz kamenja, v katerem so le male količine zlata, se je delo zopet znova pričelo. Iz ene tone zmletega kamenja se dobi za 4 dolarje zlata. Zdaj meljejo vse tiste groblje, katere so ostale od izpiranja zlata. Tudi so se razne manjše topilnice združile v eno veliko, ki nudi že danes 500 delavcem zaslužek. Tako kaže, da ima Leadville še svojo bodočnost, dasi so mu mnogi prerokovali skorajšnji konec, saj še ni dolgo, ko so prodajali hiše tudi za 50 dolarjev. Zdaj pa se je vse obrnilo na bolje in ljudje gredo zopet veseleje v bodočnost.

V Leadvillu imam tridnevnico z dvema pridigama dnevno kot nekako obnovo misijona. V nedeljo, 13. oktobra, končam s podelitvijo sv. birme. Še isti večer začnem v Pueblu, kamor se odpeljem opoldne z avtomobilom.

Jesenice

Kulturno življenje v industrijskem revirju. V teku treh dni, praznika, sobote in nedelje beleži kulturno življenje jeseniškega ljudstva štiri odrske prireditve s šestimi nastopi. Pri vseh igralskih prireditvah so nastopile lastne igralske moči, tako, da je v treh nastopilo na jeseniških odrih do 40 prijateljev in gojiteljev lepe igre. Poleg tega je bila v teh dneh na Jesenicah še vrsta socijalnih, gospodarskih in kulturnih predavanj. Tako razgibanega kulturnega življenja ne najdemo često niti v večjih mestih, kaj šele v krajih z 10.000 delavskega, obrtniškega, kmetskega in nameščenskega ljudstva. Gotovo je, da govori tako prosvetno delo najbolj o naprednem slovenskem narodu doma in izven meja domovine, gotovo pa je tudi, da priča to pestro — vsestransko življenje kraja tudi o človeškem standartu ljudstva, ki si vse te pridobitve ustvarja z delom. Kako ponosno se nad kulturnim in gospodarskim življenjem Jesenic dvigajo visoki kamini tovarne kot simboli dela, onega dela, ki prinaša možnosti dostojnega življenja človeka. Iz vsega tega mora rasti zavest in prepričanje, da bomo dvignili stopnjo življenja le z ustvarjanjem in čuvanjem dela, vira našega obstanka na zemlji.

Središče prireditev je bil ponovno **Krekov dom** kot zbirališče agilne delavske mladine. 1. nov. so igrali Grilparzerjevo tragedijo »Prababica«, primerno spominu mrtvih. Grilparzer je sicer za zadnje dejanje nagrmadil 6 krst z mrliči na oder, vendar je uvidevni režiser omilil dejanje in se zadovoljil z dvema. Menda jih več v zalogi mizarjev niti dobil ni. V nedeljo popoldne pa je veliko dvorano, v katero gre 600 ljudi, napolnila jeseniška okolica. Ponovljena je bila vedra opereta »Orlov« z lepimi slovanskimi plesi. Obakrat je bila dvorana polna.

Kaj je prav za prav s Planico?

Iz razgovora z glavnim propagatorjem Planice g. J. Gorcem

V zadnjem času so belgrajski in zagrebški listi prinesli več člankov o Planici, češ, da bo skakalnica opuščena, česar odločujoči činitelji ne bi smeli dopustiti. — »Kaj je vzrok temu, gospod generalni tajnik?«

Lanskoletna prireditev v Planici je dvignila mnogo prahu v inozemstvu, pa tudi v naših vrstah so bili burni protesti, ki so prišli do izraza v nezaupnici, ki jo je dobila uprava JZSZ na skupščini zaradi Planice. Posledica tega sklepa in visoke investicije ki so potrebne v Planici, so povzročile, da je JZSZ letos odstopila od prireditve skakalne tekme v Planici in dala proste roke lastniku skakalnice, Ilirije, da ukrene samo, ako more v tem pogledu kaj napraviti. Ilirija pa tudi ni v stanju, sama podvzeti vse, kar je združeno s prireditvijo, kot mora biti planiška.

V inozemstvu se je razburjenje sčasom poleglo, odpadli so motivi, ki so ga povzročili in tako čakamo danes na tekmo v Planici, kot nekaj povsem neizbeglijvega v svetovnem smuškem programu. Značilna je izjava Smit-Kielanda, predsednika norveške smuške zveze, ki jo je dal pred kratkim dopisniku belgrajske Politike, ki je povdaril, da je vse, kar se je razvijalo okoli Planice, samo nesporazum, da Norvežani visoko cenijo napredek jugoslovanskega sporta in da se bodo v tej zimi z veseljem odzvali povabilu in poslali svoje najboljše smučarje v Planico. — Mnogo pojasnjuje tudi izjava ing. Straumanna, ki jo je podal na 31. glavni skupščini Švicarske smuške zveze 23. junija v Bellinzoni, ki je označil odredbe Fise in Norveške zveze samo kot zaviranje ostalih, ki naj da možnost Norvežanom, da se povzpno nad ostalimi. Kakor vidite, nam dajeta ti izjavi mnogo poučnega gradiva, pa tudi mnogo vpogleda v zakulisno borbo, s katero mora računati vsakdo, kdor skuša dohiteti ali prehiteti močnejšega. Razumljivo, je da so se listi v Zagrebu in Belgradu zavzeli za to, da Planice ne opustimo, ki nam je prinesla toliko uspehov v inozemstvu. Saj je ravno te dni izšel angleški zbornik The British Ski Year Book, ki prinaša 7 strani o Planici in njeni rekordni skakalnici!

»Kako bi se po Vašem mnenju, g. generalni tajnik, moralo rešiti Planico?«

Z ozirom na sklep JZSZ smo se tudi mi, kar nas je bilo prepričanih o koristih, ki nam jih daje Planica, odločili, da bomo podvzeli vse, kar je mogoče, da rešimo Planico. Presodili smo ves položaj in prišli do zaključka, da je Planica naša skupna nacionalna zadeva in ako jo moremo rešiti, so vsi dolžni pomagati. Zato smo se odločili, da ustanovimo Združenje smučarjev Planica, ki bo imelo edino skrb, izgraditi smuške naprave v Planici. To združenje bo ustanovilo stalno mednarodno šolo v smuških poletih, ki naj bo na razpolago in brezplačno uporabo vsem — domačim in inozemskim smučarjem. Domačim naj nudi priliko tudi za osnovni pouk v skokih, zaradi česar bomo izgradili novo skakalnico za 25 meterske skoke, povečali ono ob progi za 65 meterske skoke in izgradili veliko za skoke prek 100 m, toda tako, da bo vso zimo trening na njej mogoč.. — Združenje bo imelo po vseh mestih svoje krajevne odbore, ki bodo imeli nalogo, zbrati sredstva za šolanje najboljših smučarjev svojega kraja v tej šoli. Prirejalo bo enkrat na leto veliko mednarodno tekmo in skrbelo za propagando Planice po svetu. Šola bo trajala od 15. novembra do 15. marca ter ima Združenje zagotovljenega izvrstnega norveškega trenerja za vodjo šole. Združenje samo pa ne bo imelo tekmovalcev, ker hoče stati iznad medklubskih nasprotij, nudilo bo samo možnosti za izvajanje teh sportov, Pravila, upamo, bodo v nekaj dneh že odobrena.

»Ali upate s to organizacijo zagotoviti že letos Planico?«

Tega vam ne morem zatrditi. Priprave so se zavlekle, ker se je JZSZ pozno izjavila. Ako bomo dobili pravočasno sredstva, morda, vsekakor poskusili bomo. Ako bomo izgubili to leto, bi stvari mnogo škodovali. Kdor je zasledoval vse, kar se je pisalo v inozemstvu o Planici, ta bo lahko presodil, koliko škode bi si povzročili, ako odstopimo od Planice, in tudi, koliko uslugo bomo s temi napravili mnogim našim izvrstnim tekmecem. Ako ne bo finančno vprašanje v desetih dneh rešeno, smo za letos izgubili Planico.

»Koliko pa potrebujete za ves ta načrt?«

Odgovorim vam s številkami: olimpijska skakalnica za 50 m v St. Moritzu je veljala leta 1924 400.000 šfr (ca. 5,500.000 Din), skakalnica za Fisine tekme v Soleftea na Švedskem leta 1932 za 75 m 250.000 švfr (2,750.000 Din), enaka skakalnica v Tatrah lani za 75 m 800.000 čk (1,300.000 Din) in olimpijska v Garmisch-Partenkirchen 400.000 RM (7,200.000 Din); a mi potrebujemo za naš načrt dobrih 100.000 Din reci enstotisoč dinarjev. Vprašati bi morali naše tujsko-prometne strokovnjake, ali je vredna reklama, ki jo da Planica za jugoslovanski turizem 100.000 Din? Od treh prireditev v Planici, ki so se doslej vršile na veliki skakalnici, smo plačali 37.000 Din davka od vstopnic, za naročene vlake za pa iste prireditve ca. 140.000 Din železnici; a kje so ostali potniki, ki so prišli z drugimi vlaki, kje ostali dohodki, ki jih ima država od tako velike prireditve. Vsekakor lahko računamo na minimalni dohodek države od in zaradi dosedanjih prireditev v Planici 200.000 Din v teku dveh zim. Tako računamo in skušamo dokazati — če bomo uspeli, Bog ve, ali z veseljem bomo šli na delo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 5. novembra: 11.00 Šolska ura: Jesenska glasba (g. Emil Adamič) — 12.00 Slavni virtuozi (plošče) — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.00 Napoved časa, objava sporeda, obvestila — 13.15 Koncert rad. okestra. — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Radio-jazz — 18.40 Vzgojni pomen družine (dr. Stanko Gogala) — 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila — 19.50 Nac. ura: Razvoj samouprav (dr. M. Stojadinović iz Belgrada) — 20.00 Večer podoknic (sodelujejo: gdč. Štefka Korenčanova (sopran), g. Drago Žagar (bariton), gosp. Marijan Lipovšek (klavir), Rad. orkester in plošče — 22.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila objava sporeda — 22.30 Angleške plošče — Konec ob 23.

Drugi programi:

Torek, 5. novembra. Belgrad: 20.00 Narodne pesmi — 21.10 Plesi iz raznih držav — 22.30 Komorna glasba — *Zagreb:* 22.00 Prenos opere — *Dunaj:* 17.30 Pesmi avstrijskih skladateljev — 20.10 Ruske narodne pesmi — 20.35 Slagerji 1919—1935 — 22.20 Komorna glasba — 23.10 Jazz — *Budimpešta:* 20.00 Madjarske narodne pesmi in ciganska glasba — 21.40 Klavirska glasba — 23.10 Plesna glasba — *Trst—Milan:* 17.00 Zabavna glasba — 20.50 Igra — 22.15 Komorna glasba — *Rim—Bari:* 17.00 Zabavna glasba — 20.30 Grenadirji, opereta, Valente — *Praga:* 19.10 Vojaška godba — 20.25 Pesmi k mandolini in kitari — 21.15 Orkestralna glasba — 22.15 Plošče — *Brno:* 20.10 Zabavna glasba — 21.15 Jugoslovanske narodne — 21.40 Klavirska glasba — *Bratislava:* 20.45 Igra — 22.20 Plošče — *Varšava:* 20.10 Simfonični koncert — 23.05 Plošče — *Vse Nemčija:* 21.15 Rich. Strauss dirigira svojo simfonijo v f-molu.

Naznanila

Ljubljana

1 *Prirodoslovno društvo* vabi vse člane, ki se zanimajo za organizacijo stalnih poljnanih predavanj iz raznih prirodoslovnih panog, na razgovor, ki se bo vršil danes, dne 5. novembra, ob 17. uri na zoološkem institutu univerze.

1 *O sadnem izboru za ljubljansko orto* bo predaval pod okriljem podružnice »Sad, in vrtn. društva« v Ljubljani g. nadzornik Fran Gombač v sredo, 6. t. m. od 19 do 20 v dvorani mineraloškega instituta na univerzi. G. predavatelj nam bo vse te sorte sadja pokazal in nas poučil o rasti, rodovitnosti in odpornosti posameznih sort. Kdor dvomi, ali ne pozna sort na svojem vrtu, bo imel priliko, da jih bo spoznal. Prav tako je to predavanje važno za gospodinje, ki si nabavljajo sadje za zimo, da zvedo, katere sorte so priporočljive. Podružnica »Sad, in vrt. društva« bo odslej v teku zime, kakor prejšnja leta, priredila ob sredah, točno ob 19, sadjarske in vrtnarske tečaje, na katere opozarjamo vse prijatelje sadjarstva in vrtnarstva. — Vstopnine ni!

1 *Pripravljalni odbor Jakovskega kluba »Omladina«* javlja, da se vrši ustnovni občni zbor v nedeljo, dne 10. t. m. ob 10 dopoldne v lovski sobi (klet) hotela »Metropol« (nasproti glavnega kolodvora). Prijave novih članov se sprejemajo do sobote, dne 9. t. m. v klubovem lokalu Selenburgova ul. 6-I, vrata 31. 14. desno, od 18—19.

1 *Kino Kodejevo* bo igral danes ob 20 po globoko znižani ceni veliki film »Elektra«.

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gartus, Moste.

Celje

m Občni zbor Glasbene Matice v Celju se vrši v sredo, 6. novembra ob 20. uri v učilnici Glasbene Matice, I. nadstropje, Slomškov trg.

Drugi kraji

Društvo »Kamnik« v Kamniku priredi v četrtek, dne 7. novembra ob 8 zvečer predavanje »Tam za turškim gričem«. Predaval bo gospod Kotlšek iz Ljubljane. Vsi prisrčno vabljeni.

Poizvedovanja

Sellen dežnik je pozabila neka gospodična v četrtek, dne 31. okt. na trgu. Dobi se: Cesta na Loko 29, Trnovo.

Zlata ura, zapestna, s znakom P T 1930 se je našla v gozdu blizu Čemšenika. Naslov v upravi.

Sport

Table-tenis: Zaključek prvenstva dravske banovine

Zaključek prvenstva Dravske banovine.

V nedeljo se je v dvorani hotela Miklič nadaljevalo tekmovanje za prvenstvo Dravske banovine v table-tenisu. Čim bliže je bil konec tekmovanja, tem večja presenečenja so se dogajala. Ta pa zlasti v singlu gospodov, kjer je Gerzinič (Ilirija) porazil favorita Horvata (Hermes). Drugo tudi in največje presenečenje pa je bila gladka zmaga Kosmine (H) nad Weissbacherjem (I.) Tako so si priborili vstop v finale: Marinko in Kosmina (oba Hermes) ter Žiža in Gerzinič (oba Ilirija). V finalu je Marinko gladko odpravil vse tri s 3:0 in si tako priboril prvenstvo Dravske banovine ter stalni pokal Hermesa. Drugo mesto je zavzel Žiža, tretje Kosmina, četrto pa Gerzinič.

V doublu gospodov je zmagal par Žiža-Nagy (I.). Drugo mesto je zasedel par Kosmina-Lazar, tretje Djin-Zornada, četrto pa Dekleva-Kovač (vsi Hermes).

Tekmovanje juniorjev je končalo z zmago Senekovića (Maribor), ki je v finalu z veliko muko zmagal nad Lazarjem s 2:2. Drugi je bil Lazar (I.) tretji in četrti pa Grbec in Kosmina (oba Hermes).

Dame so bile to pot zastopane dokaj številno in kar je najbolj razveseljivo skoro same nove moči. Zmagala je gdč. Tavčarjeva; 2. ga. Kononenko 3. in 4. pa sestri Ksenija in Vesna.

V mixed doublu je po srečnem naključju zmagal par Kononenko- Djin. Drugi Ksenija-Zornada B., tretji Vesna-Zornada J. (vsi Hermes), četrti Tavčar- Dernovšek (Ilirija.)

Celo tekmovanje je pokazalo izredno velik napredek ljubljanskih igračev zlasti pa članov Hermesa, ki so bili na turnirju tudi najbolj uspešni. Hermes je dosegel 3 prva, 3 druga, 5 tretjih in 3 četrta mesta. Ilirija je zasedla 2 prvi, 3 druga in 2 četrti mesti. Maribor 1 prvo in 1 četrto. Korotan pa 1 tretje mesto.

*

Smučarski skoki do 200 m. Iz Amerike kaj rade prihajajo preko Oceana razne senzacijske vesti, osobito na sportnem polju. Tako smo ravno zadnje dni zvedeli, da je svoječasni ameriški smučarski prvak, Anton Lekang, zapisal v nekem ameriškem listu, da so smučarski skoki 200 m dolžine, mogoči. Svojo izjavo podkrepi z dejstvom, da že danes skačejo 100 in več metrov, ker so v zadnjih letih zelo spopolnili in zboljšali skakalnice. Sicer prizna, da je od »100 do 200 m« že prav čedna razdalja, je pa na drugi strani prepričan, da bomo na novi »mamutovi« skakalnici v Bostonu, ki bo vse ostale skakalnice na svetu daleko prekašala, doživeli še marsikako presenečenje.

Kdor je gledal na naši planiški skakalnici 100 meterske skoke, se je lahko prepričal o velikanski brzini, ki jo razvija skakalec v zraku in pri odrivu. Že pri navadnem skoku znaša pri odrivu brzina 90 km in več na uro. Če pa pomislimo na izjave A. Lekanga, potem si brzine, ki bi se razvila v trenutku odriva pri 200 meterskem skoku, niti predstavljati ne moremo. Največja težkoča tiči ravno v odrivu. Pri takih veleskokih je pot, ki jo opiše skakalec proti koncu leta tako navpična, da se mora zelo potruditi — kljub ostremu padalnemu kotu — da premaga hud pritisk in da pride v lep iztek. Pri naši planiški skakalnici tega pri 100 meterskih skokih res skoraj ni bilo opaziti, ker je edinstveno zgrajena. In tudi padci, katerih je bilo izredno malo, niso bili prav nič bolj, če ne morda še manj nevarni, kakor pri manjših skakalnicah. S tem pa seveda nikakor ni rečeno, da bi bilo pri 200 meterskih skokih isto in naj si je potem skakalnica še tako vzorno zgrajena. Kajti vsaka stvar gre do gotove meje in že same brzine, ki bi se pri takem skoku razvijale, skakalci ne bodo mogli prenesti. No da, Amerika, dežela sportnih senzacij, hoče tudi tu prednjačiti, vendar dvomimo v uspeh, ne glede na to, da so 200 meterski skoki nesmisel.

Francozi in smučarski učitelji. Glede na odločbo mednarodnega olimpijskega odbora v zadevi sodelovanja smučarskih učiteljev na olimpijskih igrah, ki je svoječasno dvignila toliko prahu zlasti med avstrijskimi in švicarskimi smučarskimi krogi, je izjavil kapitan francoskega moštva, da bodo poslali Francozi vse svoje najboljše smučarje na zimsko olimpijado v Garmisch-Partenkirchen. Kajti — tako pravi on dalje — med smučarskimi učitelji in profesijonalnimi smučarskimi učitelji je velika razlika. Francoska smučarska zveza prevzame za svoje tekmovalce-smučarje popolno odgovornost, da so oni amaterji glasom olimpijskih predpisov.

*

Iz tehničnega odseka J. Z. S. S.-a. Pozivamo vse smuške učitelje v Ljubljani, da se udeleže sestanka, ki se vrši v četrtek dne 7. novembra ob 20. uri v zvezni pisarni, Tyrševa cesta 1/IV., Dnevni red: strokovna organizacija. — Načelnik S. T. O.

Smuška sekcija SK Korotana ima v torek obvezni gimnastični trening. Prineseti je s seboj telovadno opremo. Za mladino točno ob 19, juniorji in seniorji ob pol 20. V mesecu novembru se vrši redni tek na Golovec za lahkoatletsko in smuško sekcijo. Obračajte se na smuško sekcijo »Korotana« le na gg. Masleta J. in Žerjava R., načelnika ozir. tajnika.

LZSP (službeno). Ponovno pozivamo vse klube, da nam javijo svoj zimsko-sportni program najkasneje do 10. t. m., ker se na poznejše prijave ne bomo ozirali. Redna seja upravnega odbora bo v petek, 8. t. m. ob 20 v damski sobi kavarne Emone.

Celjski sport. V nedeljo popoldne sta bili v Celju dve nogometni tekmi. Prva je bila prijateljska tekma med SK Celjem in SK Atletiki in so zmagali Celjani z rezultatom 4:1 (1:1). — Na igrišču na Sp. Lapovžu je pa bila drugorazredna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Zalcem in je izpadla z rezultatom 8:3 (2:0) za SK Jugoslavijo.

Občni zbor Smuč. kluba Dovje-Mojstrana. Na rednem letnem občnem zboru agilnega Smuč. kluba Dovje-Mojstrana je bil izvoljen razen malenkostnih sprememb stari odbor. Bivši predsednik g. Jože Zupan je bil enoglasno zvoljen za častnega klubovega predsednika, dočim je prevzel predsedniške posle znani smučarski učitelj in tekmovalec Maks Rabič. Celoten odbor nam jamči za procvit kluba, največ tudi zato, ker je ostala vešča tajnica, vsem dobro znana sportnica Mirca Rabič, učiteljica in hčerka dvornega nadlovca iz Mojstrane. Tudi ostali člani odbora bodo storili svoje in prepričani smo, da bo šel tudi letos ta naš najagilnejši klub zaslužene lavorike.

Na Mužakiji, kjer si je klubovo članstvo z velike požrtvovalnostjo gradilo kočo, je bilo zadnjič ob prvem snegu vse živo smučarjev, ki so dreli s popolnim obvladanjem smuške tehnike navzdol po krasnem prašiču, kakršnega še sredi najhujše zime težko najdeš. Padlo je ca 20 cm popolnoma suhega snega na malenkostno, staro smrznjeno podlago. Tudi danes je tam gor še mogoče smučanje, vendar le za popolnoma izvežbane, ob prvem slabem vremenu pa dobimo ta sneg dovolj. Vse smučarje vabi naša Mužakija!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA. Začetek ob 20

Torek 5. novembra: *Zaprto* (generalka).
Sreda, 6. novembra: *Bratomor na Metavi.* Premijera. Red Sreda.
Četrtek, 7. novembra: *Prak ali od krojača do ministra.* Red Četrtek.
Petek, 8. novembra: *Zaprto.*

OPERA. Začetek ob 20

Torek, 5. novembra: *Mamzelle Nitouche.* Red C.
Sreda, 6. novembra: *Madame Butterfly.* Red A.
Četrtek, 7. novembra: *Faust.* Red B.
Petek, 8. novembra: *Zaprto.*

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 5. novembra ob 20. uri: *Medvedji plesu.* Red C.
Sreda, 6. novembra: Zaprto.
Četrtek, 7. novembra ob 20. uri: *»Benečka noč.« Red A.*

Blago za zimske suknje, kamgarn, športni ševjot za fine obleke
Velika izbira, ugodne cene
R. MIKLAUC Pri Škofu
LJUBLJANA
Lingerjeva ulica - Medarska ulica - Pred Škofijo

Novi cestni odbori

KRŠKO.

Z naredbo g. bana so imenovani v novi cestni odbor: za odbornika in načelnikovega namestnika g. Franc Vodopivec, posestnik v Krškem, za odbornike pa gg.: dr. Julij Murgelj, primarij v Krškem, H. Medved, predsednik občine Št. Jurij; Alojzij Erman, posetnik v Gaju; Josip Rozman, posestnik v Radečah; Vinko Petek, posestnik in kovač v Kompoljah; Franc Starc, posestnik v Leskovcu; Franc Žrlič, posestnik v Breganskem selu; Franc Pečarič, posestnik na Gmajni 29; Franc Vide, posestnik v Žvabovem; Franc Štojs, trgovec v Studencu; Franc Zevnik, posestnik v Gaju; Josip Rozman, posestnik v Kostanjevici; Fric Marjetič, posestnik na Zloganski gori; Jože Mausar, posestnik v Straži; Franc Kobal, posestnik v Gabrijelah in Franc Kerin st., posestnik pri Sv. Križu. Načelnik cestnega odbora je po zakonu predsednik občine na sedežu okraja, sedaj g. J. Pfajfer, posestnik in predsednik občine v Krškem.

METLIKA.

V novi cestni odbor so z naredbo g. bana imenovani: g. Jože Nemanič, posestnik v Želebeju 9; za odbornika in načelnikovega namestnika, za odbornike pa so imenovani gg.: Ignacij Koren, trgovec v Metliki, Anton Bajuk, posestnik v Drašičih 8; Jože Cesar, posestnik v Radovici 17, Ivan Kambič, gostilničar v Črešnjevcu pri Semiču; Franc Graf, pečar v Gradacu; Leopold Nemanič v Bereči vasi in Anton Lovšin v Krževski vasi 23. Načelnik cestnega odbora je po zakonu načelnik občine na sedežu okraja, sedaj Ivan Malešič, posestnik in predsed. občine v Metliki.

Ali ste že poravnali naročnino?

Specijalno izbiro vseh vrst predpasnikov
in sicer: Damske klot halje od **Din 85·-** naprej
damski lister predpasniki . . « **Din 75.-** «
damski klot predpasniki . . « **Din 28·-** «
damski kreton barvasti . . . « **Din 17·-** «
damski beli šifon in batist . « **Din 20·-** «
otroški barvasti . . . . . « **Din 8·-** «
Otroški predpasniki iz listra, klotaž ripsa, in beli v veliki izbiri, po najnižjih cenah.
F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Mali oglasi

Službe iščejo

Strojnik

z dolgoletno prakso, zmožen tudi drugih del, mlad, agilen, išče službo takoj ali pozneje. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 13699. (a)

Krojaški pomočnik

sposoben tudi za damske plašče in kostume - išče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13746. (a)

Službe dobe

Železninarja

s prakso, spretnega prodajalca, sprejmemo. Ponudbe z zahtevo plače in prepisi spričeval upravi »Slovenca« pod »Ljubljana 5« št. 13755. (b)

Kontoristinjo

absolventinjo trgovske šole, s prakso, sprejmemo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kalkulantinja« št. 13756. (b)

Dekle

pridna, pametna, zdrava in močna, stara nad 24 let, vajena nekoliko kuhe, lahko tudi začetnica, dobi službo pri dobri hiši v Ljubljani (9 oseb, otroci nad 8 let). Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13750. (b)

Strežnico

mlado, stanujočo v bližini stare šišenske šole — iščem za čez dan. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13774. (b)

Ženitbe

40 let star mož

želi spoznati vdovo ali dekle v svrho ženitve. - Nemec Ivan, pri Slavko Lebe, Razvanje pri Mariboru. (ž)

Berite Slovenca in oglašujte v njem!

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert salonskega orkestra. (h)

Pohištvo

Spalnico

češnjevo, in kuhinjo, poceni prodam. - Mrhar, Stanežiče, Št. Vid nad Ljubljano. (š)

Stanovanja

ODDAJO:

Štirisobno stanovanje

s pritiklinami, oddam s februarjem boljši, mirni stranki. Gregorčičeva ul. štev. 19/II. (poleg banske palače). (č)

Trisobno stanovanje

solnčno, z vsemi pritiklinami in centralno kurjavo - se odda v hiši Penzijskega fonda advokatske in notarske komore v Dvorakovi ulici št. 10. Vselitev 1. februarja 1936.

Dvosobno stanovanje

oddam takoj pošteni, čisti in mirni stranki, drž. uslužbencu, 2 ali 3 odraslim osebam. Vprašati Ob Zeleni jami 11. (č)

Glasba

Muzika

prodaja klavirje, harmonije, violine kitare, strune in vse glasbilne potrebščine. — Popravlja in ugaša se vsa glasbila strokovnjaško in najceneje
Izposojevalnica klavirjev
Ljubljana
Miklošičeva cesta štev. 4

Kupimo

Suhe gobe

male, kupuje tvrdka Artur Nachbar, Radeče. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica st. 3.

Namizna jabolka

in bel krompir kupim po nalogu renomirane tvrdke. Obvezne ponudbe s ceno in specifikacijo na Gustav Plevčak, Celje. k

Smrekovih skorij

kupim več vagonov po najvišji dnevni ceni proti takojšnjemu plačilu. Pismene ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 13781. (k)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana Krekov trg 10

Hranilne knjižice

kupujemo in prodajamo najugodneje. Adamič, zastopnik »Štedovne zadruge«, Ljubljana, Gosposvetska 8, telefon int. 32-86.

Hranilno knjižico

v Makolah - prodam. — Gotovina 6000 Din. Nekrep, Vetrinjska štev. 4, Maribor. (d)

Posestva

Veleposestvo

na Bregu pri Borovnici, obstoječe iz komfortne enonadstropne vile, hiše z vpeljano gostilno, hiše z že obstoječo trgovino, posebej stoječe stanovanjske hiše z velikim sadnim vrtom, razna velika gospodarska poslopja, elektrika, vodovod, več ha njiv in travnikov — naprodaj skupaj ali posamežno. - Zelo primerno za lesno trgovino, ki je že vpeljana. - Pojasnila daje Obči a hranilnica na Vrhniki. (p)

Prodamo

Hubertus

nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, dobite pri Preskeriu, Sv. Petra cesta št. 14. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Sadno drevje, vinske trte

(cepljene) sadne divjake, korenjake, ameriške trte, maline, ribezel itd., kupite najbolje in najcenejše pri VELERASADNICI Janko Šarič, Petrovaradin (Srijem)
Drevesa od 4—18 Din za kos. Cenik poljem vsakomur na zahtevo zastonj.

M. Drenik
Ljubljana
Kongresni trg 7
Volna vseh vrst, od najcenejše do najfinejše. Francoske in angleške specialitete itd. Pingouin.

Patentirana peč
»Kraljica peči«
za premog, drva ali koks - se dobi v trgovini z železnino A. Semenič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15. (l)

50 kg Ia. orehov

celih, za 350 Din; 30 kg Ia. cvetličnega medu za 380 Din — franko vsaka postaja — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

LEPE MODERNE COUCH ZOFE v raznih modnih vzorcih **spalne tofelje** vseh vrst **divane, modroce** nudi po najnižjih cenah in solidni izdelavi
Franc JAGER
tapetnik
Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 29
Telefon štev. 2⁰-42

Tinčkove in Tončkove prigode

171.

Maščevanje je sladko

Bled kakor stena se je Primožek sklonil nad brezdnom, da bi videl, kaj se je s Tinčkom in Tončkom zgodilo — a njegove oči niso videle drugega kakor črno, neprodirno temo. Tudi gorila je zaman iztegovala svoje tace v globočino. Uboga dečka sta z Mukijem vred brez sledu izginila na dnu.

V Primožku je zavrela kri. Skočil je slonu na hrbet in zakričal: »Vau-hu in Jumbo, storita svojo dolžnost! Maščujta Tinčka in Tončka!«

In sta se Jumbo in gorila vrgla s takšno sveto jezo nad divjake, da je bilo strašno. Kakor punčke iz cunj sta jih premetavala sem in tja, jih metala v zrak in teptala z nogami...

Divjaki so bili srečni, da so slednjič odnesli pete — vsaj napol živi.

✚

Zapustil nas je za vedno naš nad vse ljubljeni soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Anton Doktorič

davčni upokojenec

dne 3. t. m., po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere.

Na zadnji poti ga spremimo v torek 5. t. m. ob štirih popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1935.

Globoko žalujoči:
Frančiška, soproga, **Ana**, hčerka, in vse ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene tetke in svakinje, gospe

Pavle Šega

vdove profesorja

se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem onim, ki so jo za časa njene dolgoletne bolezni obiskovali in jo spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1935.

Žalujoči ostali.

Sax Rohmer: 7

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Zbeganost stare ženice se je čedalje večala. »Kajpak, gospod doktor, poznam jo. Sam Bog ve, da je bil Cadby tako ljubezniv človek, in da sem skrbela zanj kakor kaka mati. Toda ona ni dekle, kakršno bi jaz hotela videti za ženo svojemu sinu.«

Nenadoma sem se spet domislil otožnega klica, ki ga je prej omenila Mrs. Dolan. Mar so pomenili, da je kako Fu-Mančujevo bitje stražilo hišo ter naznanilo prihod vsakega tujca? Vendar pa komu? Nemara je bila v hiši tista ženska vaba z velikimi temnimi očmi, da konča satanovo delo?

»Jaz je ne bi bila nikoli smela pustiti v Cadbyjevo sobo...« je jadikovala Mrs. Dolan. Tedajci naju nekaj zmoti. Rahel šumot sem zajel — dekle je poizkušalo uiti! Planil sem dol v vežo. Neznanka se je obrnila in na slepo bežala spet gor po stopnicah. Stopajoč na vsako tretjo stopnico sem zdrvel za njo gor v zadnjo sobo in se postavil s hrbtom proti vratom, da sem ji zastavil pot. Stala je poleg pisalne mize ob oknu: vitka postava v zelo se prilegajoči obleki, da je že ta morala vzbujati nezaupljivost Mrs. Dolanove. Plinska svetilka je le slabo svetila, in klobuk ji je senčil obraz. Vendar pa te okoliščine niso mogle prikriti čudovite lepote niti očarljivih oči te novodobne Dalile. Zakaj to je bila ona — moja znanka za hišo sira Crichtona!

»Dajte mi sem, kar ste si prilastili!« sem ji strogo velel. »In pripravite se, da me spremite!« S plašno strmečimi očmi in pol odprtimi usti je boječe stopila korak bliže. Burno je dihala.

»Ničesar si nisem prilastila!« je hlastno vzkliknila. »Oh, pustite me, da grem! Zaradi usmiljenja, dovolite, da odidem!« V nenadnem razburjenju je stopila k meni in pritisnila svoji sklenjeni roki k moji rami. Njene strastno proseče oči so se vtopile v moje.

S čuvstvom sramu priznam, da me je njena zapeljiva ljubkost zagrnila kakor čaroben oblak. Ker nisem poznal sestavljenosti orientalske čudi, sem se bil smejal Naylandu Smithu, ko mi je bil pravil o zaljubljenosti mlade ženske. »Ljubezen v jutrovi deželi,« je dejal, »je kakor fakirjevo mango-drevo. Porodi, raste in cvete od dotika ene roke.« Zdaj sem čital v teh dekliških očeh potrdilo njegovih besed. Nje oblačilo ali njeni lasje so širili laben vonj. Kakor vsi Fu-Mančujevi pomagači, je bila za svoj posel izvrstno izbrana. Njena krasota je učinkovala kakor opajajoče vino. Toda robato sem jo odrinil od sebe. »Vi nimate nikake pravice do milosti! Še enkrat: kaj ste odnesli?«

»Saj vam bom vse povedala, vse, kar vem, vse — kar smem.« je potrta dejala. »Kako bi morala ravnati z vašim prijateljem, bi vedela prav dobro, toda ne, kako z vami. Če bi vi le mogli razumeti, ne bi bili tako krutiⁱ« Njena nekoliko tuja izgovorjava je še povečala čar njenega blagozvenečega glasu. »Jaz nisem svobodna kakor angleške ženske. Karkoli bi hotela storiti — vselej ravnam pod pritiskom, zakaj nad menoj je volja mojega gospodarja, in jaz sem zgolj sužnja! Oh, vi ste brezsrčni, ako morete pozabiti, da sem vas nedavno otela smrti!«

Pričakoval sem tak opomin, ne da bi si bil na jasnem, kako se naj v tem slučaju vedem. Ali bi jo smel izročiti policiji, če bi se morda morala zagovarjati zaradi umora? Tako sem torej poparjeno molčal, in ona je razumela, zakaj.

»Mogoče nisem vredna usmiljenja. Morda sem takšna, kakor si vi mislite. Toda, kaj vas brigajo oblasti? Saj ni vaša skrb, tirati žensko v smrt. Bi li mogli še kdaj poslej zreti kaki ženski v obličje, ženski, ki bi vas ljubila, in o kateri bi vedeli, da vam popolnoma zaupa? Oh, na vsem svetu ga nimam prijatelja; saj sicer ne bi bila tu. Ne bodite moj sovražnik in sodnik — bodite moj prijatelj in rešite me pred njim!«

Njene drhteče ustnice so bile tik ob mojih. Nje dih me je božal po licu. »Imejte usmiljenje z menoj!«

Tisto minuto bi bil rad dal polovico vsega, kar je tedaj bilo moje, samo da bi si bil s tem mogel prihraniti odločitev ki sem jo takrat moral storiti. Slednjič pa, kakšen dokaz sem imel, da je bila svojevoljno pomočnica dr. Fu-Mančuja? Mimo tega je bila orientalka, in njeni nazori so morali biti v nasprotju z mojimi. Kakor zveni za zapadnjaške pojme neverjetno — Nayland Smith je bil z vso resnostjo omenil, da bi dekle lahko bilo sužnja. In potem je bil tu še drugi razlog radi katerega sem zavrgel misel, da bi jo izročil policiji. To bi bilo skoraj isto ko izdajstvo! Ali sem si smel roke umazati s takšnim dejanjem? Obupan sem čutil, da se je nje zamamna lepota borila z mojim pravnim čutom. Njeni z dragulji okiteni prsti so se krčevito oprijeli mojih ramen, njeno ko jelka vitko telo je drhteče stalo ob mojem, in iz njenih žametnih temnih oči je žarela vroča prošnja z bolestjo napolnjene, trepetajoče duše.

Tedaj pa se spomnim usode moža, v čigar sobi sva bila. »Vi ste izvabili Cadbyja v smrt!« sem osorno zarentačil in se otresel zapeljivke.

»Ne, ne!« je burno vzkliknila in se me zopet oklenila. »Ne — pri vsem, kar mi je sveto, vam prisegam, da nisem jaz tega storila! Zasledovala sem ga, opazovala — res! Poslušajte me: ker se ni menil za nobeno svarilo, je našel smrt. Jaz ga nisem mogla rešiti. Oh, kako bi mogla biti tako zavratna? Pojasnila vam bom, zakaj sem tukaj: vzela sem njegovo beležnico, iztrgala iz nje zadnje liste in jih uničila. Tam v kaminu so! Knjiga je bila prevelika, da bi jo lahko vzela s seboj. Že dvakrat sem jo prej zaman iskala. Ali me hočete zdaj pustiti?«

»Ako mi poveste, kje in kdaj moremo prijeti dr. Fu-Mančuja — da.«

Njene roke so se ji mrtvo povesile in stopila je korak nazaj. Nov strah ji je prešinil obličje. »Saj ne smem! Ne smem!«

»Ali bi mi povedali, če bi smeli?«

Strastno me je pogledala. »Ne, ako bi ga vi hoteli iskati!« je potiho spregovorila. In kljub vsej nezaupljivosti sem občutil ob njenih besedah, ki so toliko povedale, da mi je kri zaplala v lice. Prijela me je za laket. »Ali bi me vi mogli skriti pred njim, ako bi prišla k vam in vam vse povedala, kar vem?«

»Policija...«

»Ah!« Izraz njenega lica se je spremenil. »Lahko me privežejo na natezalnico — ne ene besede ne bi spravili iz mojih ust!« Zaničljivo je nagnila glavo nazaj Potem pa je spet koprena nežnosti prevzela nje ponosni pogled. »Toda vam bi povedala!« Polagoma se mi je tako približala, da so bila njena usta tik ob mojem ušesu: »Skrijte me pred policijo, pred njim, pred vsakim človekom — pa ne bom več njegova sužnja!«

Srce mi je bolestno bilo z naglimi utripi. Takega boja s to žensko nisem pričakoval; vsekakor se je razvil v takem obsegu, da tega ne bi bil nikoli niti sanjal. Vedel sem, da mi je s čarom svoje osebnosti, z rotečimi prošnjami kakor tudi s sklicevanjem na mojo hvaležnost, onemogočila, da bi jo izročil roki pravice. Videl sem se razoroženega — in v prav neprijetnem položaju. Kaj bi moral storiti? Kaj bi lahko storil?

Neodločen sem šel h kaminu, v katerem so še bili ostanki zažganega papirja. Ko sem se obrnil, ni minilo več ko deset sekund — toda dekle je izginilo! Skočil sem k vratom. Ključ na vnanji strani se je rahlo zaobrnil.

(Dalje sledi.)

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Oblak. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.